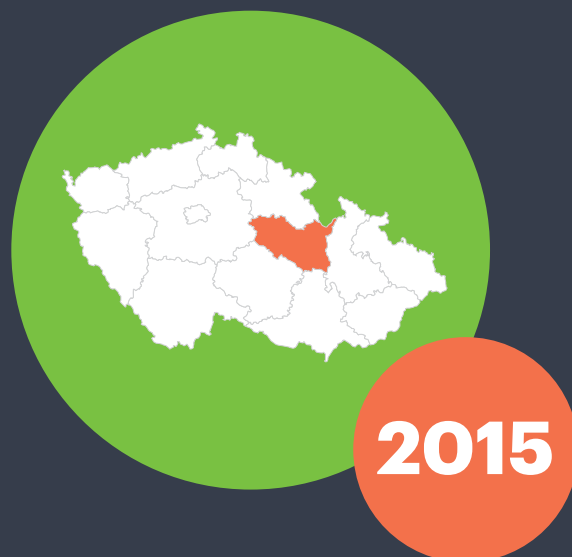

Zpráva o životním prostředí v Pardubickém kraji

Zpracovala

CENIA, česká informační agentura životního prostředí

Celková redakce

T. Ponocná a L. Hejná

Autoři

J. Kratina, V. Luka, J. Mertl, H. Pernicová, J. Pokorný, T. Ponocná, M. Rollerová, V. Vlčková

Mapové výstupy

Mapový podklad vytvořen na základě dat ArcČR 500 v. 3.0. Tematický obsah vytvořen z dat poskytnutých institucemi uvedenými jako zdroj u jednotlivých map.

Autoři: L. Rejentová, Z. Stein

Fotografie na straně 6

Kunětická hora

Zdroj: Fotobanka Pardubického kraje

Autorizovaná verze

© Ministerstvo životního prostředí, Praha

ISBN 978-80-87770-18-4

Kontakt

CENIA, česká informační agentura životního prostředí

Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

tel.: +420 267 125 340

info@cenia.cz, <http://www.cenia.cz>

Sazba a úprava

Daniela Řeháková

Obsah

Úvod	4
Data a jejich dostupnost	5
1 Charakteristika kraje	6
2 Ovzduší	10
2.1 Emisní situace	11
2.2 Kvalita ovzduší	12
3 Voda	14
3.1 Jakost vody	15
3.2 Vodní hospodářství	17
4 Příroda	19
4.1 Územní a druhová ochrana přírody	20
4.2 Natura 2000	21
5 Lesy	22
5.1 Druhová a věková skladba lesů	23
6 Půda a krajina	24
6.1 Využití území	25
7 Zemědělství	27
7.1 Ekologické zemědělství	28
8 Průmysl a energetika	29
8.1 Těžba surovin	30
8.2 Průmysl	31
8.3 Spotřeba elektrické energie	33
8.4 Vytápění domácností	34
9 Doprava	36
9.1 Emise z dopravy	37
9.2 Hluková zátěž obyvatelstva	39
10 Odpady	40
10.1 Produkce odpadů	41
Další informace k aktivitám a problémům řešeným v rámci kraje v oblasti životního prostředí	42
Seznam zkratk	45

Zprávy o životním prostředí v krajích ČR jsou počínaje rokem 2015 (tedy počínaje Zprávami o životním prostředí v krajích ČR za rok 2014) každoročně zpracovávány na základě zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Zprávy o životním prostředí v krajích ČR se zabývají charakteristikou stavu a vývoje životního prostředí v jednotlivých krajích ČR, aktuálními problémy a aktivitami v jednotlivých krajích ČR. Představují významný podklad informací pro politické činitele, odborné pracovníky státní a veřejné správy, i pro širokou veřejnost na národní a regionální úrovni.

Zpracováním těchto zpráv je pověřena CENIA, česká informační agentura životního prostředí. Zprávy jsou zveřejněny v elektronické podobě (<http://www.cenia.cz>, <http://www.mzp.cz>) a jsou rovněž distribuovány na USB nosičích spolu se Zprávou o životním prostředí ČR 2015 a Statistickou ročenkou životního prostředí ČR 2015.

Data a jejich dostupnost

Zprávy o životním prostředí v krajích ČR jsou zpracovány na základě resortních a mimoresortních dat dostupných pro daný rok hodnocení.

Vzhledem k systému získávání a zpracování dat nejsou některá data pro indikátory dostupná v době uzávěrky těchto zpráv.

Využití území bylo vyhodnoceno dle souhrnných dat katastru nemovitostí, veřejného registru půdy LPIS a databáze CORINE Land Cover vytvořené pomocí metod dálkového průzkumu Země. Metodika pořizování dat z těchto tří zdrojů se liší, a proto výsledky nejsou zcela srovnatelné, dohromady ovšem poskytují komplexní a navzájem se doplňující informaci. Katastr nemovitostí představuje evidenční stav parcel, veřejný registr půdy LPIS stav zemědělské půdy, na kterou jsou žádány dotace, a databáze CORINE Land Cover představuje krajinný pokryv, avšak s tím omezením, že minimální velikost mapovací jednotky 25 ha může v důsledku generalizace poněkud zkreslit podíly jednotlivých kategorií.

Průmysl – IPPC – Zařízení, která spadají do režimu IPPC (Integrovaná prevence a omezování znečištění, z angl. Integrated Pollution Prevention and Control) jsou velké průmyslové a zemědělské podniky, výrobci potravin a krmiv, provozovatelé skládek, spaloven atd., které jsou definovány v Příloze č. 1 zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci. Pro provoz těchto zařízení je nutné integrované povolení. Integrované povolení je rozhodnutí, kterým se stanoví podmínky k provozu zařízení. Vydává se namísto rozhodnutí, stanovisek, vyjádření a souhlasů vydávaných podle zvláštních právních předpisů v oblasti ochrany životního prostředí a ochrany veřejného zdraví a v oblasti zemědělství, pokud to tyto předpisy umožňují. Integrovaná povolení reagují na aktuální situaci v zařízeních, proto jsou průběžně vydávána nová, jiná se mění, či zanikají. Data týkající se IPPC v těchto zprávách jsou aktuální k 16. 11. 2015.

Emise z dopravy – Data celkových emisí z dopravy, ze kterých je stanoven podíl dopravy na emisní bilanci, nezahrnují emise z nedopravních mobilních zařízení, které jsou však součástí kategorie zdrojů REZZO 4 sledované v rámci celkové emisní bilance zveřejňované ČHMÚ.

Hluková zátěž obyvatelstva – Data k hlukové zátěži byla pořízena v rámci 2. kola Strategického hlukového mapování, které se provádí dle požadavků směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí, kdy je ČR jako členský stát EU povinna pořizovat Strategické hlukové mapy a navazující akční plány. Strategické hlukové mapy se pořizují v pravidelných pětiletých cyklech nebo i dříve, dojde-li k podstatnému vývoji hlukové situace v posuzovaném území. SHM se pořizují pro hluk v okolí stanovených hlavních pozemních komunikací, hlavních železničních tratí, hlavních letišť a v aglomeracích. Podrobné výsledky Strategického hlukového mapování jsou dostupné v mapové aplikaci na stránkách <http://www.mzcr.cz/hlukovemapy/> v rubrice Přehled kol SHM/Kolo 2012.

Odpady – Zdrojem dat je Informační systém odpadového hospodářství MŽP (ISOH). Zpracovatelem dat je CENIA. Pro výpočet indikátorů na obyvatele byl použit střední stav obyvatelstva ČR dle ČSÚ.

1

Charakteristika kraje

1 | Charakteristika kraje

Pardubický kraj se nachází ve východní části ČR (Obr. 1.1) a je velmi rozmanitým regionem, jehož přírodní podmínky a z nich vycházející hospodářské možnosti utvářejí stav životního prostředí kraje.

Jižní část kraje zaujímá Hornosvratecká vrchovina a Železné hory (oblast Českomoravská vrchovina), východní partie kraje pak Boskovická brázda a Dražanská vrchovina (oblast Brněnská vrchovina). V severovýchodní části kraje se nachází Podorlická pahorkatina, Orlické hory a Kladská kotlina (Orlická oblast) a částečně také Zábřežská vrchovina (Jesenická oblast). Centrální část území Pardubického kraje zaujímá Svitavská pahorkatina, na kterou směrem k severu a severozápadu navazuje Orlická a Východolabská tabule (oblast Východočeská tabule), Obr. 1.2. Nejvyšším bodem kraje je Králický Sněžník (1 424 m n. m.), nejnižším bodem je na hranici se Středočeským krajem hladina Labe (201 m n. m.). Krajem prochází hlavní evropské rozvodí, řekou Labe a jejími přítoky je území odvodňováno do Severního moře, Moravou v její pramenné části pak do moře Černého. Podnebí kraje je v nížinných oblastech velmi teplé a teplé, směrem do vyšších nadmořských výšek přechází do mírně teplé podnebné oblasti a následně do chladné podnebné oblasti. V nejvyšších nadmořských výškách, tedy na jihu a severovýchodě kraje, je klima velmi chladné (Obr. 1.3).

Příhraniční poloha kraje poskytuje možnost vzájemné spolupráce jak v oblasti environmentální, tak hospodářské v rámci euroregionu Glacensis.

Tabulka 1.1

Pardubický kraj v číslech, 2015

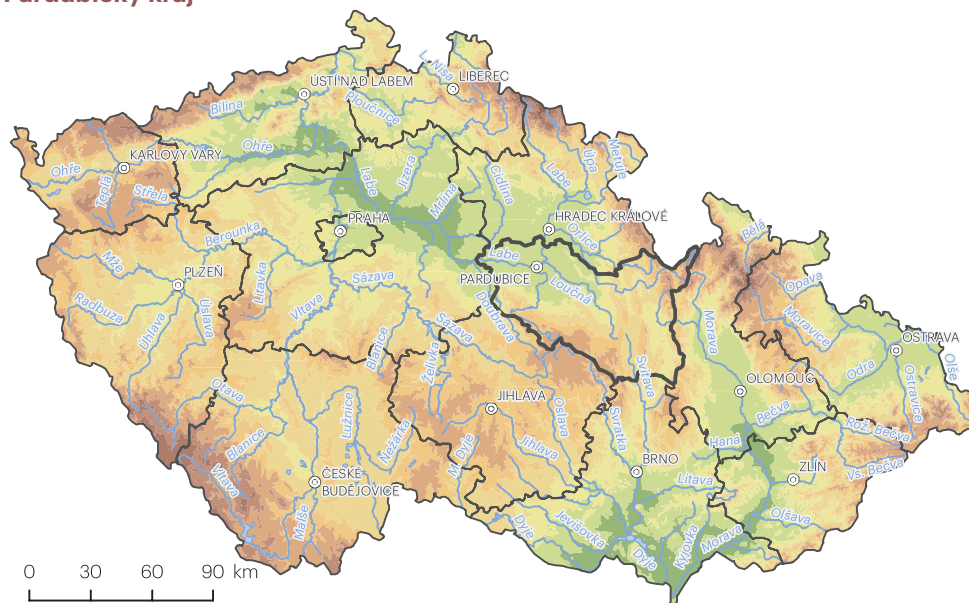
Krajské město	Pardubice
Rozloha [km ²]	4 519
Počet obyvatel	516 149
Hustota zalidnění [obyv.km ⁻²]	114
Počet obcí	451
Z toho se statutem města	38
Největší obec	Pardubice (89 638 obyv.)
Nejmenší obec	Vysoká (30 obyv.), Želivsko (30 obyv.)
Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu ve věku 15–64 let [%]	5,1
HDP kraje [mil. Kč*]	169 049

* Data k roku 2014.

Zdroj: ČSÚ

Obr. 1.1

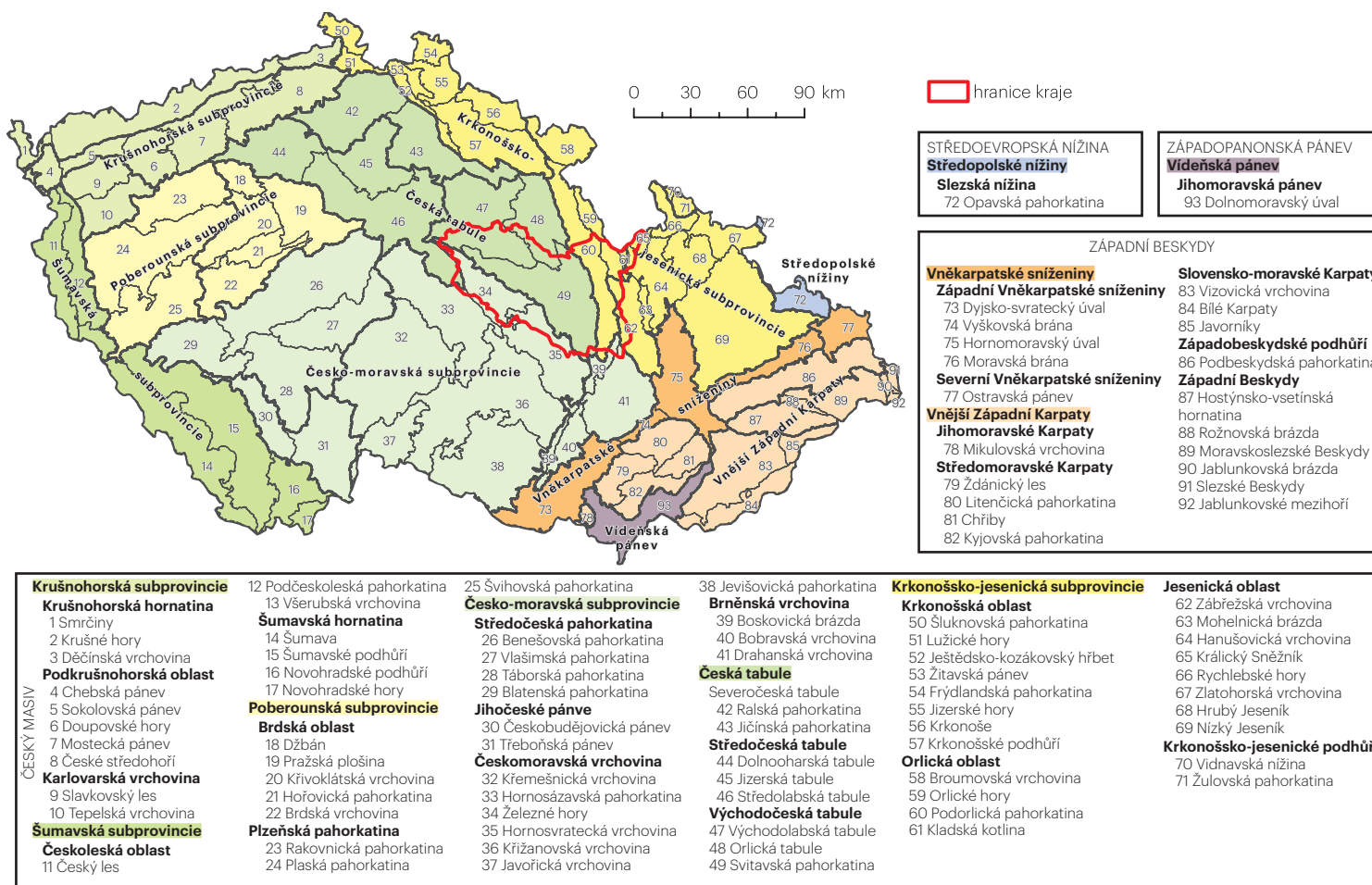
Pardubický kraj

Zdroj: CENIA

Obr. 1.2

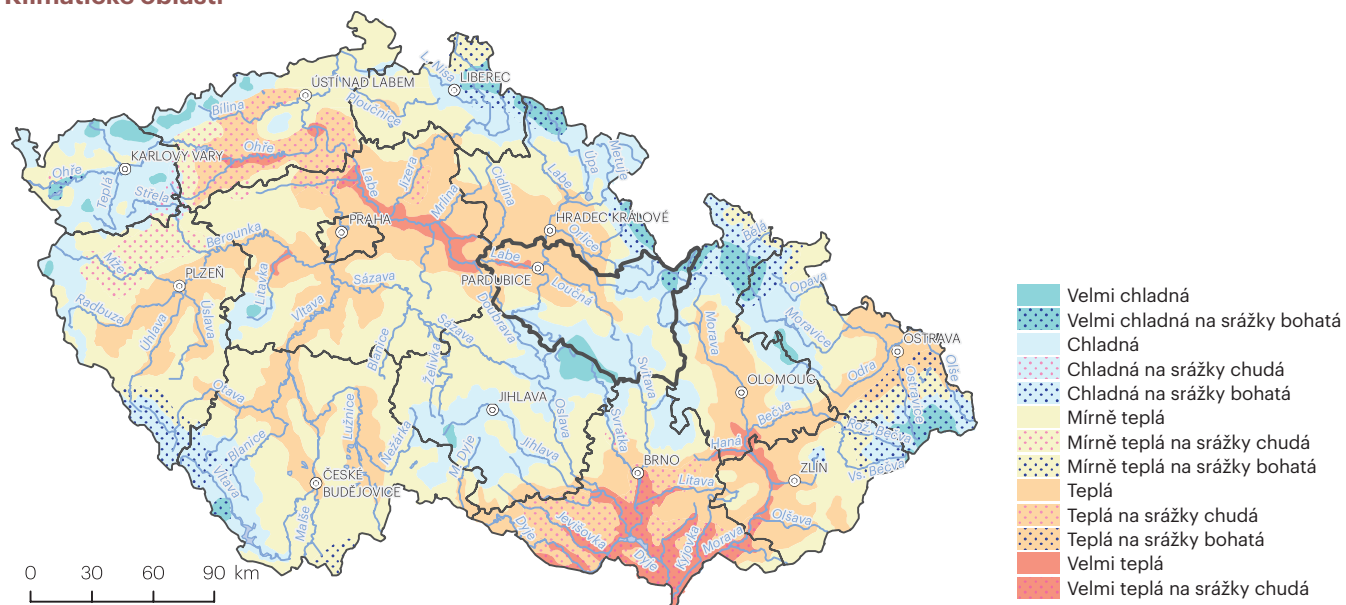
Geomorfologické členění

Zdroj: MŽP

Obr. 1.3

Klimatické oblasti

Zdroj: VÚKOZ, v.v.i.

2

Ovzduší

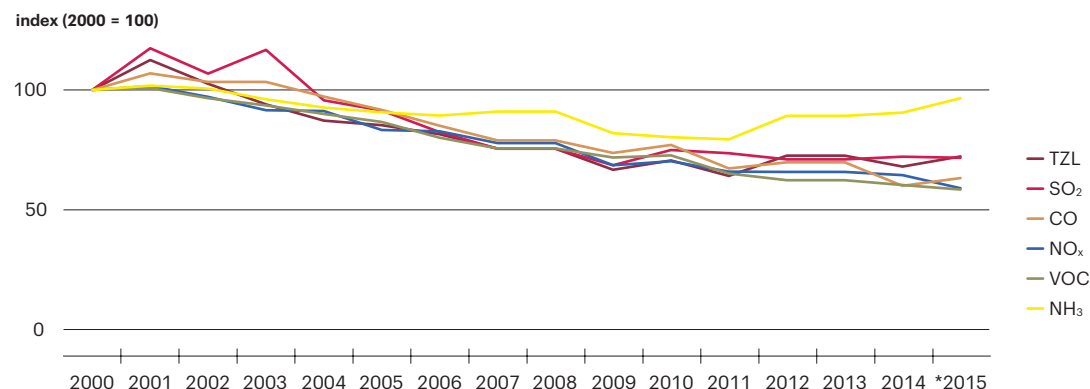
2.1 | Emisní situace

Emise znečišťujících látek v Pardubickém kraji v období 2000–2015 celkově poklesly až na hodnotu 62,3 tis. t, a to i přes mírný nárůst emisí SO₂, TZL a CO na počátku období (Graf 2.1.1). Nejvýznamnější pokles zaznamenaly emise VOC (o 41,5 %) a NO_x (o 41,0 %), emise NH₃ ve sledovaném období kolísají a spíše stagnují.

Na celkových emisích znečišťujících látek se v Pardubickém kraji v roce 2015 největší měrou podílely emise CO a emise NO_x (Graf 2.1.2), které v případě CO pocházejí především z lokálního vytápění domácností (73,5 %), v případě emisí NO_x z velkých zdrojů na výrobu elektřiny a tepla (66,3 %) a také z dopravy, resp. mobilních zdrojů (30,1 %). Mezi další sledované emise patří emise SO₂, jejichž produkce souvisí zejména se zdroji zaměřenými na výrobu elektřiny a tepla (91,6 %). Emise VOC vznikají z používání a výroby organických rozpouštědel (67,2 %) a emise NH₃ především z činností souvisejících s chovem hospodářských zvířat (97,9 %). Dominantním zdrojem emisí TZL bylo vytápění domácností (61,0 %).

Graf 2.1.1

Vývoj emisí znečišťujících látek [index, 2000 = 100], 2000–2015

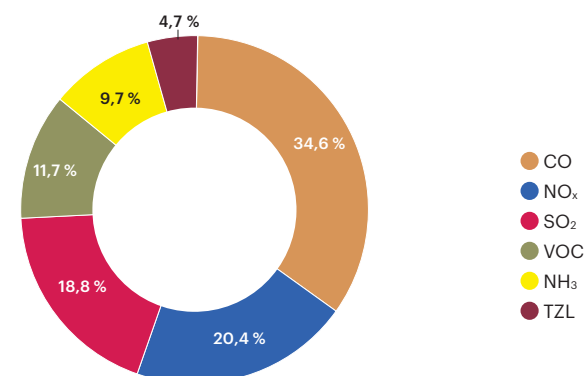

Emise TZL, VOC a NH₃ z plošných zdrojů jsou rozpočteny do krajů odborným odhadem.
* Předběžná data.

Zdroj: ČHMÚ

Graf 2.1.2

Podíl jednotlivých emisí znečišťujících látek na celkové emisní bilanci [%], 2015

Emise TZL, VOC a NH₃ z plošných zdrojů jsou rozpočteny do krajů odborným odhadem.
Předběžná data.

Zdroj: ČHMÚ

2.2 | Kvalita ovzduší

Kvalita ovzduší v Pardubickém kraji je dána především průmyslovým charakterem kraje, přičemž koncentrace chemického průmyslu a energetických závodů je vázána především do oblasti pardubické aglomerace. Na kvalitu ovzduší mají však dlouhodobě také vliv lokální topeniště a aktuální meteorologické a rozptylové podmínky.

Ucelenou informaci o kvalitě ovzduší v Pardubickém kraji udává mapa oblastí s překročením imisních limitů včetně zahrnutí přízemního ozonu (Obr. 2.2.1). Dle tohoto vymezení došlo v roce 2015 na celkem 13,2 % území k překročení imisního limitu pro alespoň jednu znečišťující látku¹. Oproti předchozímu roku jde o významný nárůst, neboť v roce 2014 byl imisní limit se zahrnutím přízemního ozonu překročen jen na celkem 4,4 % území. Zvýšené koncentrace přízemního ozonu v roce 2015 byly ovlivněny mimořádně teplým létem roku 2015.

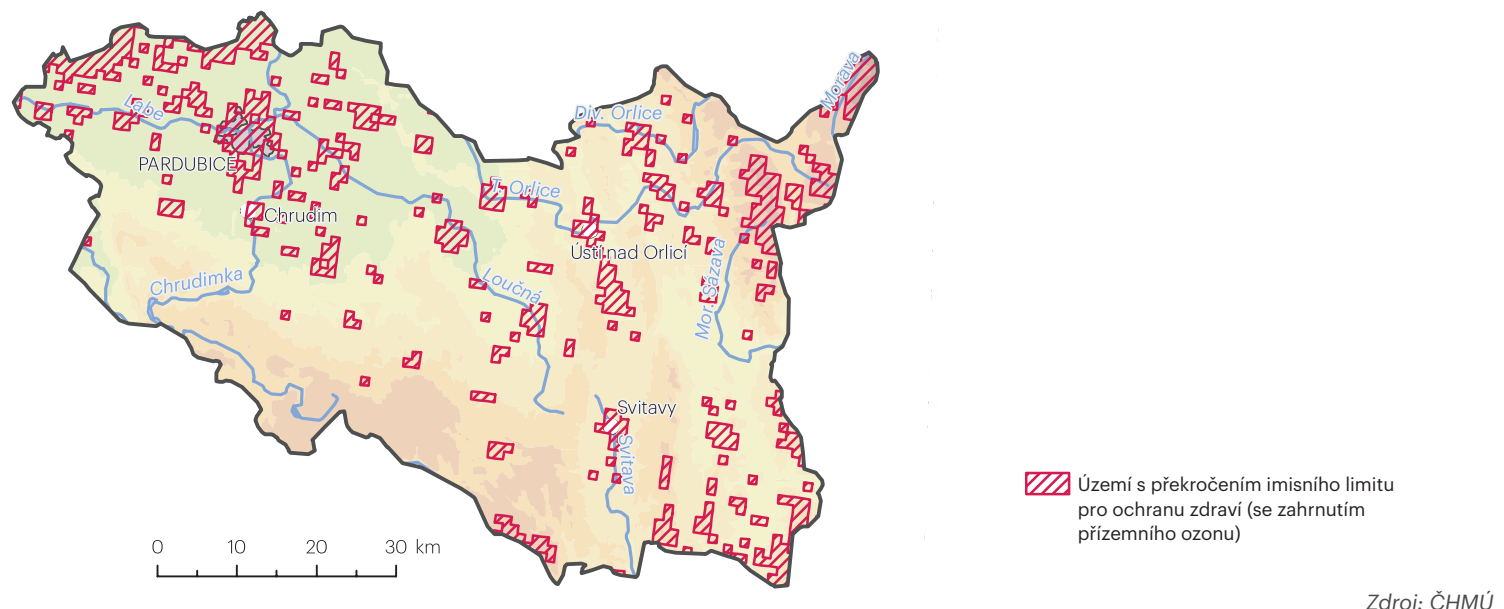
Při hodnocení kvality ovzduší bez zahrnutí přízemního ozonu² se jednalo o 9,7 % území kraje (Obr. 2.2.2), což představuje mírný meziroční nárůst, neboť v roce 2014 došlo k překročení na 3,8 % území kraje.

V roce 2015 byl opakovaně překročen pouze roční imisní limit pro BaP (stanice Pardubice-Dukla), ostatní imisní limity nebyly překročeny.

Hlavním nástrojem pro řízení kvality ovzduší v jednotlivých oblastech jsou tzv. Programy zlepšování kvality ovzduší³.

Obr. 2.2.1

Oblasti kraje s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví se zahrnutím přízemního ozonu, 2015

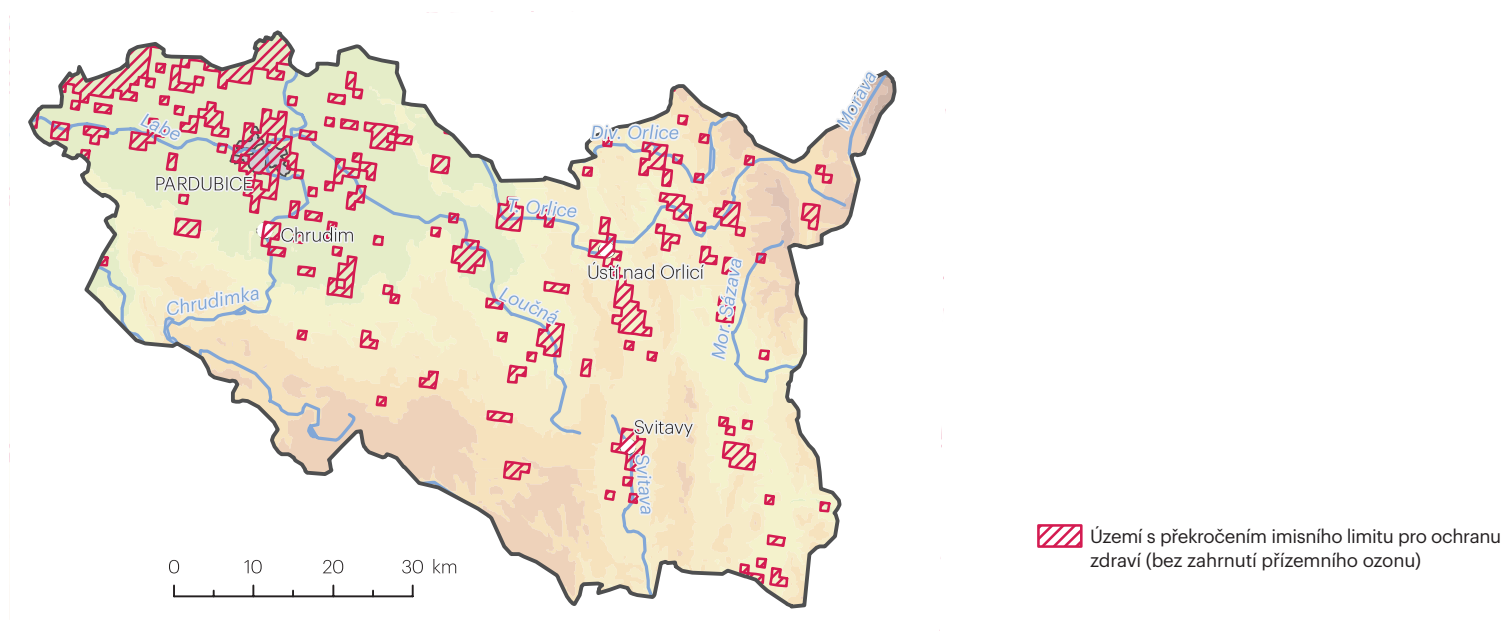
¹ Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, příloha č. 1, bod 1+2+3+4: překročení imisního limitu včetně přízemního ozonu pro alespoň jednu uvedenou znečišťující látku (SO₂, CO, PM₁₀, PM_{2.5}, NO₂, benzen, Pb, As, Cd, Ni, benzo(a)pyren, O₃).

² Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, příloha č. 1, bod 1+2+3: překročení imisního limitu bez přízemního ozonu pro alespoň jednu uvedenou znečišťující látku (SO₂, CO, PM₁₀, PM_{2.5}, NO₂, benzen, Pb, As, Cd, Ni, benzo(a)pyren).

³ Programy zlepšování kvality ovzduší jsou dostupné na webové adrese MŽP: http://mzp.cz/cz/programy_zlepsovani_kvality_ovzdusi.

Obr. 2.2.2

Oblasti kraje s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví bez zahrnutí přízemního ozonu, 2015

Zdroj: ČHMÚ

3

Voda

3.1 | Jakost vody

Většina vodních toků v Pardubickém kraji s monitoringem profilů původní státní sítě sledování jakosti vody za období 2014–2015 měla III. třídu jakosti, na Svitavě za Svitavami a na krátkém úseku Chrudimky byla zjištěna až IV. třída jakosti, tedy silně znečištěná voda. Projevuje se tak vliv bodových komunálních a průmyslových zdrojů znečištění, ale také plošné znečištění v severozápadní nížinné, zemědělsky využívané části kraje. Pouze Divoká Orlice a Moravská Sázava byly klasifikovány I. až II. třídou jakosti (Obr. 3.1.1).

V rámci monitoringu koupacích vod bylo v Pardubickém kraji v koupací sezoně 2015 sledováno 15 profilů. Vody nebezpečné ke koupání bylo dosaženo v rybníku Rosnička. Masivní rozvoj sinic vedl ke konci sezony až k vyhlášení zákazu koupání. Zvýšený výskyt vodního květu negativně ovlivnil i kvalitu vody v Dlouhém rybníce u Lanškrouna, během července zde byla při dvou měřeních voda vyhodnocena jako nevhodná ke koupání. Zhoršená jakost vody byla zjištěna na monitorovaných profilech vodních nádrží Seč a Pastviny. I v těchto případech bylo problémem především přemnožení sinic, na VN Seč již od začátku července (zároveň zde probíhala již druhým rokem studie vlivů na rozvoj vodního květu), na VN Pastviny až v závěru sezony. Na ostatních sledovaných profilech se udržela po celou sezonu voda vhodná ke koupání, bez výhrad nebo se zhoršenými smyslově postižitelnými vlastnostmi (Obr. 3.1.2).

Obr. 3.1.1

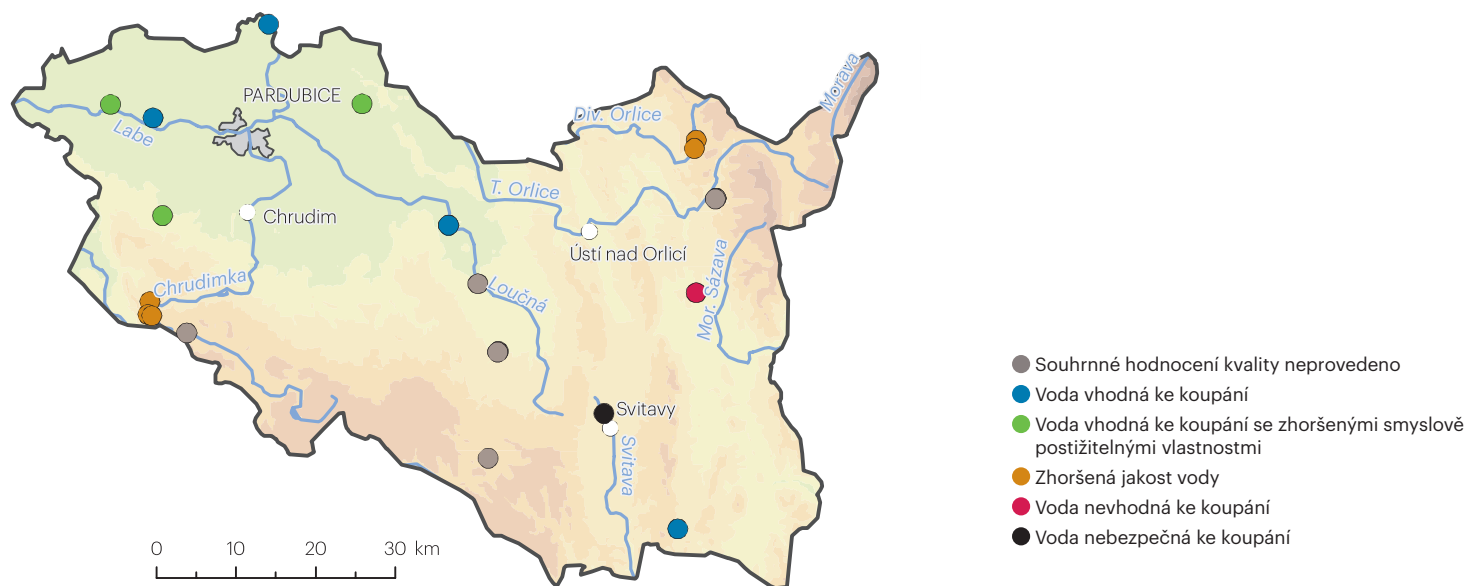
Jakost vody v tocích, 2014–2015

Mapa je sestavena na základě výsledného zatřídění jednotlivých profilů podle normy ČSN 75 7221, které je dáno nejhorší třídou z následujících ukazatelů: BSK_5 , $CHSK_{Cr}$, $N-NH_4^+$, $N-NO_3^-$, $P_{celk.}$ a saprobní index makrozoobentosu. Bodové zdroje znečištění jsou uvedeny dle IRZ (úniky do vody a přenosy v odpadních vodách) za ohlašovací rok 2013. V legendě jsou pro úplnost znázorněny všechny třídy hodnocení jakosti vody v tocích.

Zdroj: VÚV T.G.M., v.v.i. z podkladů s.p. Povodí, CENIA

Obr. 3.1.2

Kvalita koupacích vod, koupací sezona 2015

V mapě je znázorněno nejhorší dosažené hodnocení kvality koupacích vod na jednotlivých profilech z jednotlivých měření v průběhu celé koupací sezony. V legendě jsou pro úplnost znázorněny všechny kategorie hodnocení kvality koupacích vod.

Zdroj: CENIA z podkladů SZÚ

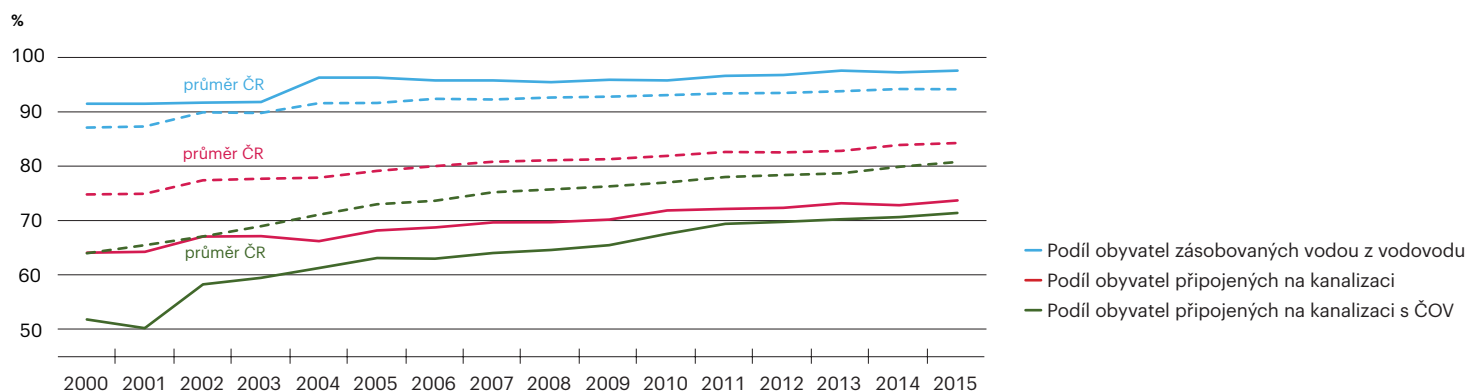
3.2 | Vodní hospodářství

Pardubický kraj vyniká nadprůměrným podílem obyvatel zásobovaných vodou z vodovodu (97,6 %). Naopak podíl obyvatel připojených na kanalizaci (73,7 %) a kanalizaci zakončenou ČOV (71,4 %) je vzhledem k nízkému podílu městského obyvatelstva výrazně podprůměrný a má od roku 2010 jen mírně rostoucí až stagnující tendenci (Graf 3.2.1). V Pardubickém kraji bylo v roce 2015 v provozu celkem 119 ČOV, na jednu z nich bylo připojeno průměrně 3 097 obyvatel. Terciární stupeň čištění mělo v roce 2015 již 62,2 % ČOV v kraji, což je v rámci ČR nadprůměrný podíl.

Připojování k vodohospodářské infrastruktuře je v kraji podporováno dotačním titulem pro obce do 2 000 obyvatel.

Graf 3.2.1

Podíl obyvatel připojených na vodohospodářskou infrastrukturu [%], 2000–2015

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 3.2.1

Nejvýznamnější akce vedoucí ke snížení množství znečištění vypouštěného v odpadních vodách, ukončené v letech 2009–2015

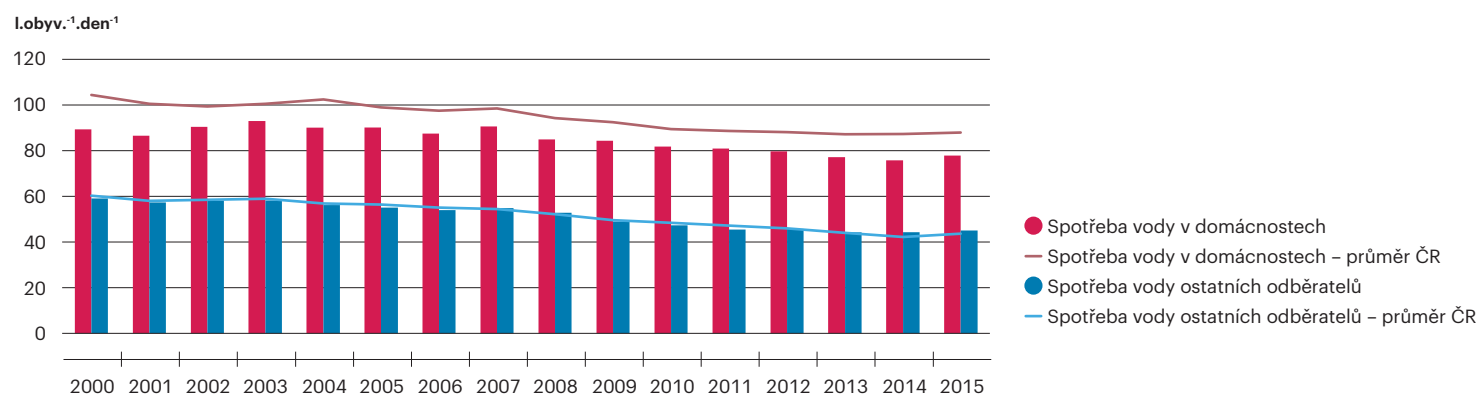
Vodohospodářská akce	Katastrální území	Počet EO	Rok ukončení stavby
Intenzifikace BČOV Pardubice	Rybitví	270 000	2012
Intenzifikace ČOV Choceň	Běstovice	27 000	2010
Intenzifikace ČOV Česká Třebová	Česká Třebová	20 000	2014
Intenzifikace ČOV Moravská Třebová	Linhartice	20 000	2012
Intenzifikace ČOV Svitavy	Hradec n. Sv.	17 000	2014
Intenzifikace ČOV Městečko Trnávka	Městečko Trnávka	4 800	2012
Intenzifikace ČOV Letohrad	Kunčice	4 500	2014
Dokončení nové ČOV Dolní Újezd	Dolní Újezd	2 500	2012
Dokončení nové ČOV Dolní Roveň	Komárov	2 300	2012
Intenzifikace ČOV Ústí nad Orlicí	Dolní Libchavy	22 000	2015

Zdroj: KÚ Pardubického kraje

V Pardubickém kraji bylo v roce 2015 vyrobeno celkem 27,7 mil. m³ vody. Spotřeba vody na jednoho obyvatele, zásobovaného vodou z veřejného vodovodu, v roce 2015 činila 150,8 l.obyv.⁻¹.den⁻¹, což je méně než celorepublikový průměr, a meziročně došlo k nárůstu o 4,5 l.obyv.⁻¹.den⁻¹. Spotřeba vody v domácnostech postupně poklesla z 93,0 l.obyv.⁻¹.den⁻¹ v roce 2003 na 75,7 l.obyv.⁻¹.den⁻¹ v roce 2014, avšak meziročně došlo k mírnému zvýšení na 77,8 l.obyv.⁻¹.den⁻¹ v roce 2015 (Graf 3.2.2). Na výši spotřeby má výrazný vliv cena vody, která v roce 2015 dosáhla průměrné ceny 31,0 Kč.m⁻³ bez DPH za vodné a 34,1 Kč.m⁻³ bez DPH za stočné. Spotřeba vody ostatních odběratelů, mezi něž se řadí např. služby, zdravotnictví, školství či menší průmyslové podniky připojené na veřejný vodovod, v roce 2015 činila 45,1 Kč.m⁻³ bez DPH a odpovídala tak přibližně průměru ČR (Graf 3.2.2). Ztráty pitné vody ve vodovodní síti, které jsou ovlivněny stářím a stavem této sítě, se meziročně mírně zvýšily z 15,2 % v roce 2014 na 15,7 % v roce 2015, ale stále patří v ČR k podprůměrným.

Graf 3.2.2

Spotřeba pitné vody [l.obyv.⁻¹.den⁻¹], 2000–2015

Zdroj: ČSÚ

4

Příroda

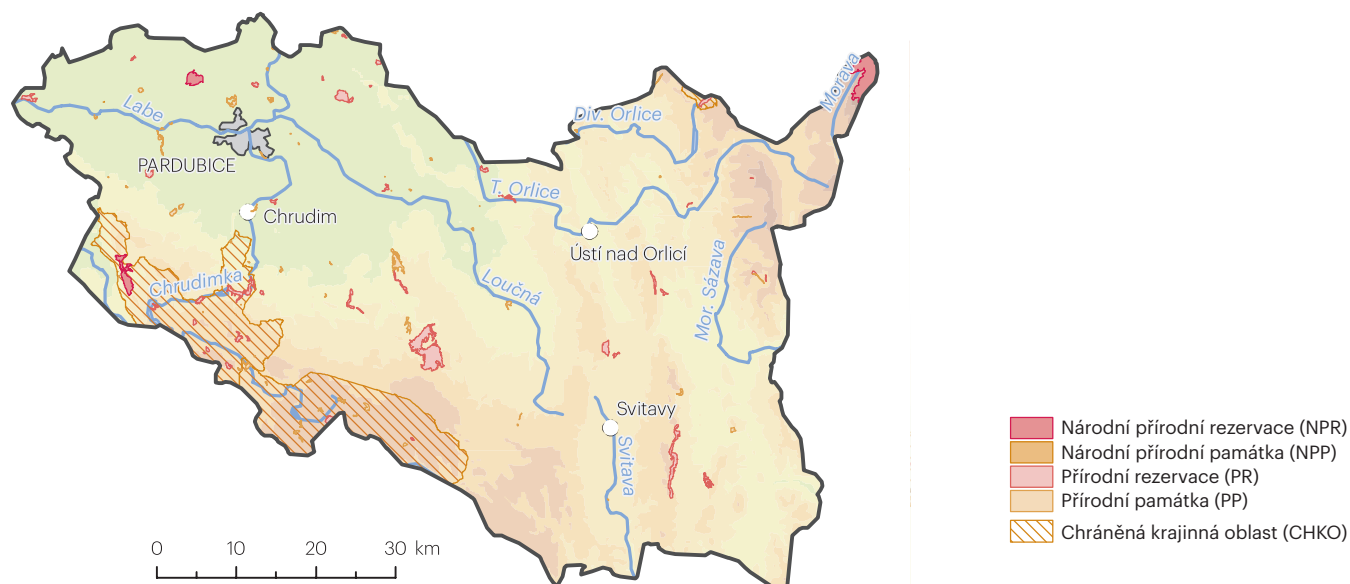

4.1 | Územní a druhová ochrana přírody

Na území Pardubického kraje se v roce 2015 nacházela, nebo do něj zasahovala, tři velkoplošná zvláště chráněná území (Obr. 4.1.1). Jedná se o CHKO Orlické hory, CHKO Žďárské vrchy a CHKO Železné hory. V roce 2015 došlo k meziročnímu nárůstu počtu maloplošných zvláště chráněných území ze 107 na 108 o celkové rozloze 5 434 ha (o 84 ha více než v roce 2014). Mezi takto chráněná území patřila 1 národní přírodní památka (bez meziroční změny), 3 národní přírodní rezervace (bez meziroční změny), 61 přírodních památek (bez meziroční změny) a 43 přírodních rezervací (42 v roce 2014). Na území kraje byly realizovány záchranné programy – programy péče o bobra evropského a vydru říční.

Obr. 4.1.1

Zvláště chráněná území, 2015

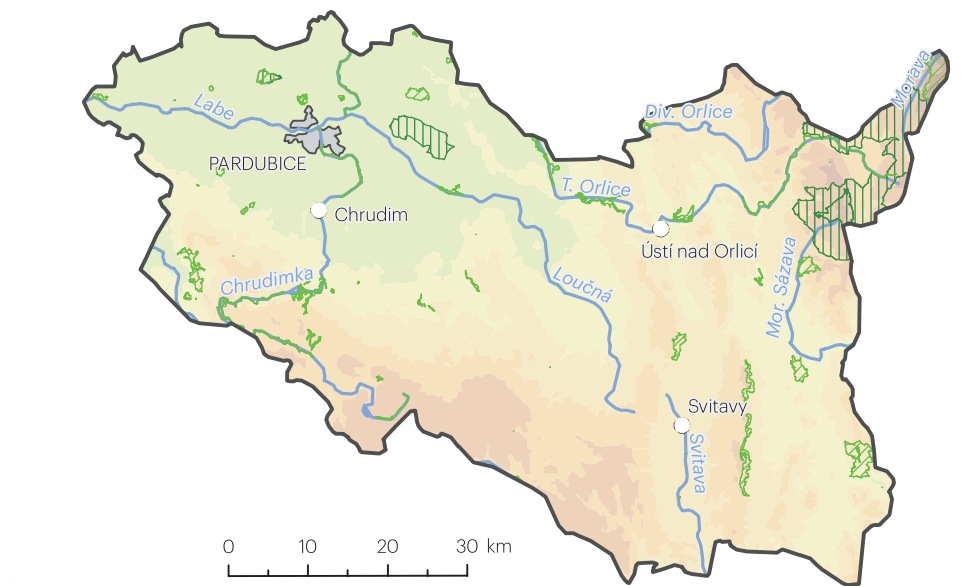
Zdroj: AOPK ČR

4.2 | Natura 2000

V rámci soustavy Natura 2000 (Obr. 4.2.1) byly v Pardubickém kraji v roce 2015 evidovány 3 ptačí oblasti, z nichž jedna (PO Králický Sněžník) zasahovala na území kraje jen částečně. Celkově zaujímaly plochu 14 076 ha, tj. 3,1 % z celkové rozlohy kraje. Jmenovitě se jednalo o Bohdanečský rybník; Komárov; Králický Sněžník. Dále se v kraji nacházelo, nebo do něj zasahovalo, 54 evropsky významných lokalit. Na území kraje zaujímaly plochu 6 799 ha, tj. 1,5 % z jeho celkové rozlohy. Jelikož se ptačí oblasti a evropsky významné lokality mohou částečně překrývat, byl celkový podíl soustavy Natura 2000 na rozloze kraje 4,6 % (20 610 ha).

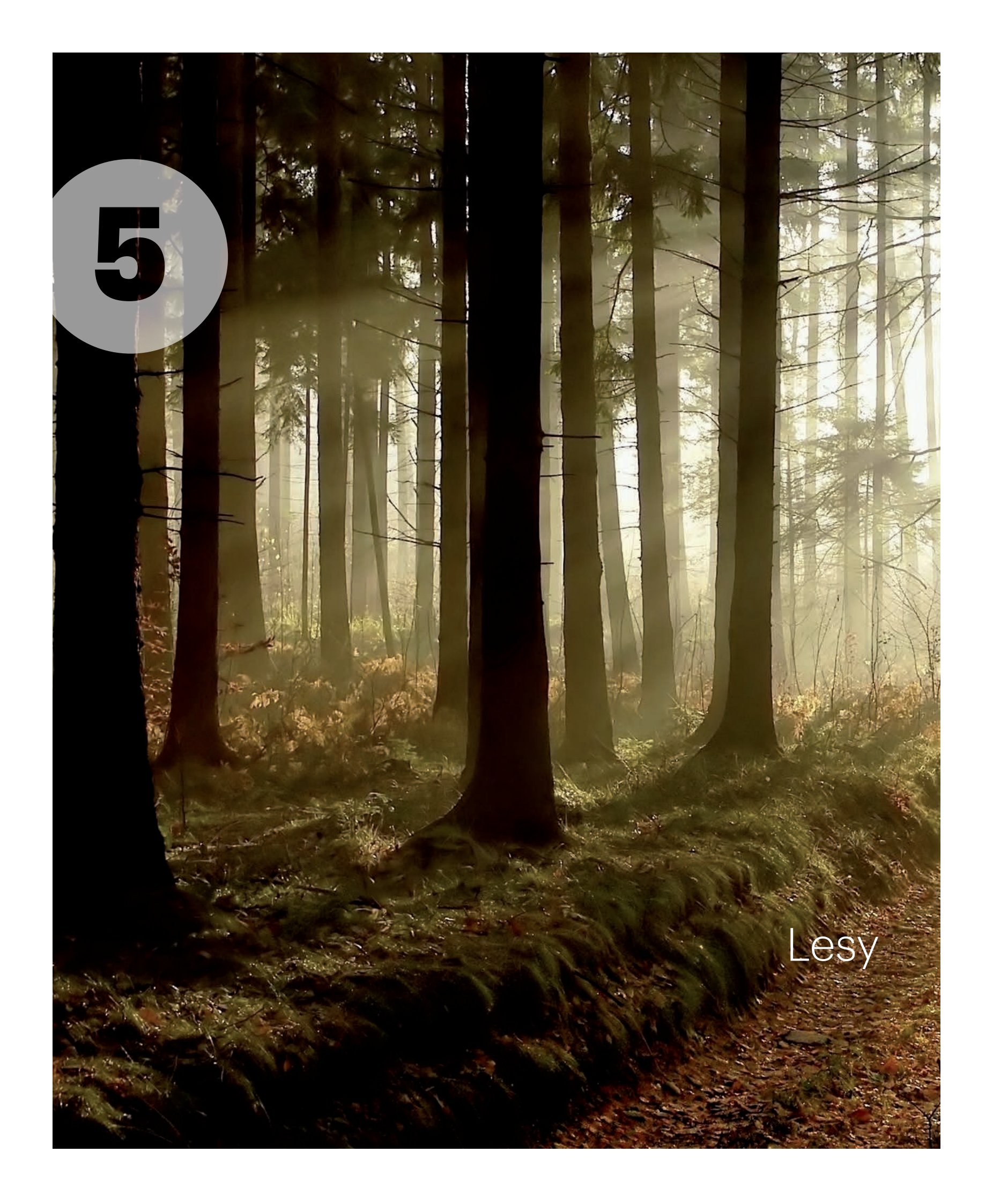
Obr. 4.2.1

Lokality národního seznamu soustavy Natura 2000, 2015

 Evropsky významná lokalita
 Ptačí oblast

Zdroj: AOPK ČR

5

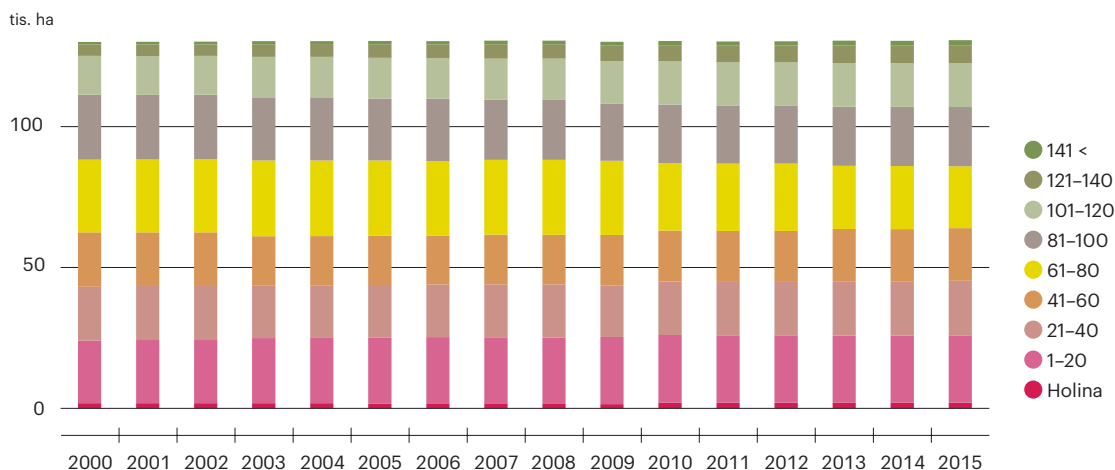
Lesy

5.1 | Druhová a věková skladba lesů

V roce 2015 činila celková porostní plocha lesů v Pardubickém kraji 130 685 ha, tj. 28,9 % z jeho celkové rozlohy. Nejpočetněji zastoupenou věkovou skupinu v lesích Pardubického kraje v roce 2015 představovaly nejmladší porosty ve věku 1–20 let (Graf 5.1.1), přičemž průměrný věk listnatých dřevin byl 61 let a jehličnanů 63 let. Hospodářské lesy s primární produkční funkcí zaujímaly 86,9 %, lesy zvláštního určení 12,6 % a lesy ochranné 0,4 % z celkové porostní plochy. V kraji by měla být přirozeně zastoupena především listnatá společenstva, v roce 2015 však 78,0 % celkového lesního porostu tvořily jehličnany, především smrky (54,9 %). Nejvíce zastoupenými listnáči byly buky s 6,2% podílem. Od roku 2000 je však možné pozorovat mírný trend postupného přibližování se doporučenému stavu (Graf 5.1.2), a to i přesto, že nově zakládáné porosty byly z 68,6 % tvořeny jehličnatými stromy. Jehličnany však rovněž zaujímaly v rámci těžeb 88,7 % z celkově vykáceného lesního porostu, což vedlo k posilování podílového zastoupení listnáčů.

Graf 5.1.1

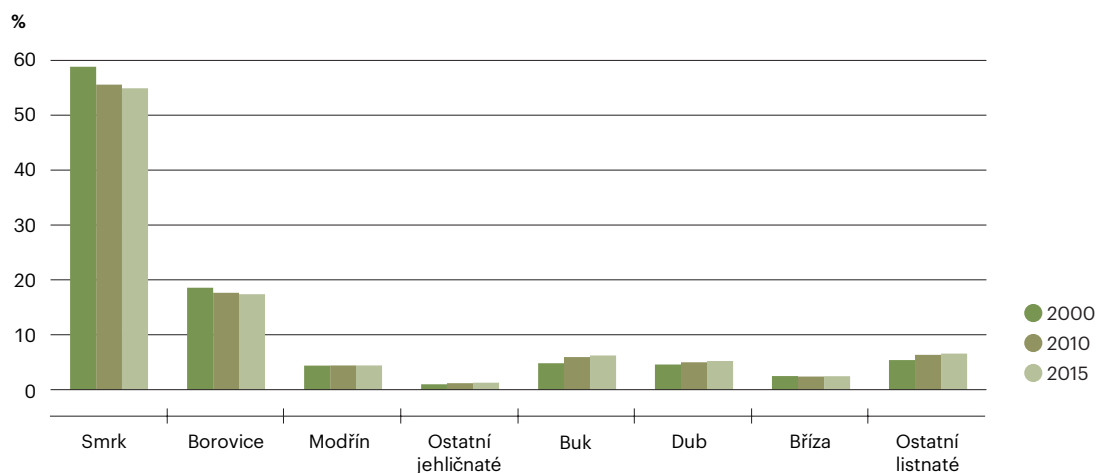
Vývoj porostní plochy a věkové struktury lesů [tis. ha], 2000–2015

Zdroj: ÚHÚL

Graf 5.1.2

Druhová skladba lesů [%], 2000, 2010, 2015

Zdroj: ÚHÚL

6

Půda a krajina

6.1 | Využití území

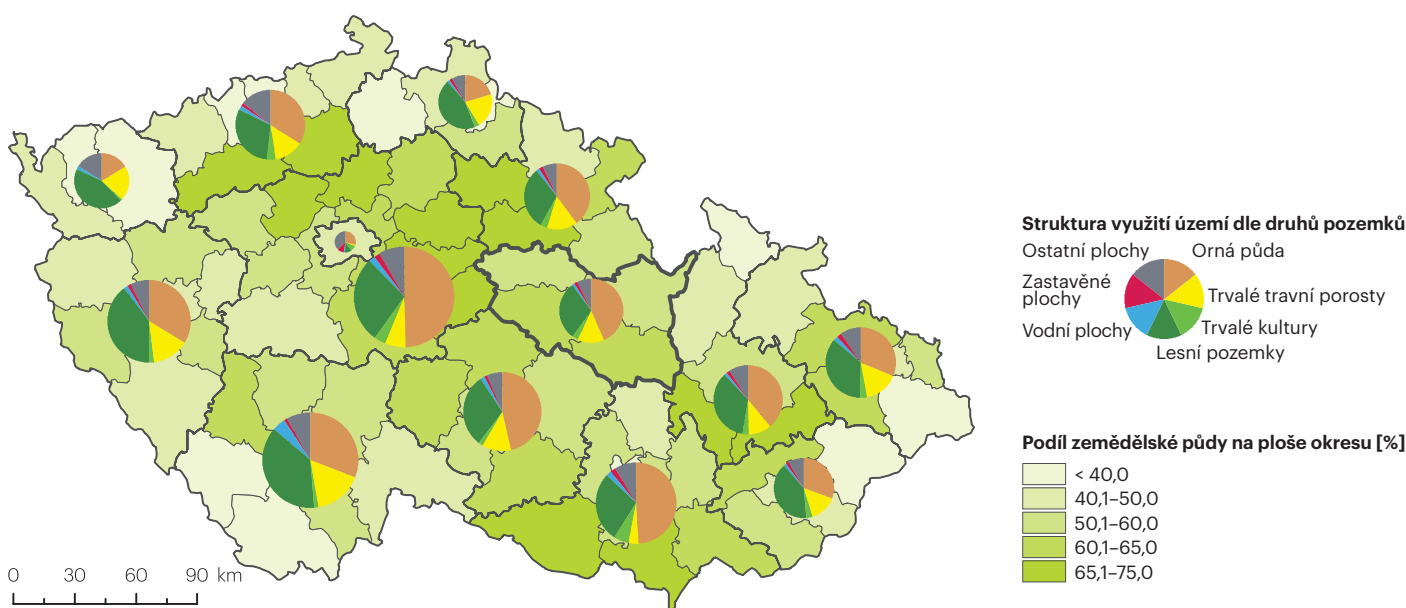
Ve struktuře využití území Pardubického kraje převažuje zemědělská půda pokrývající dle katastru nemovitostí cca 60 % území kraje (Obr. 6.1.1). Zemědělský charakter má zejména oblast Polabí na severozápadě kraje, kde převažuje hospodaření na orné půdě, trvalé travní porosty mají vyšší zastoupení jen v severovýchodní hornatější části kraje. V LPIS bylo v roce 2015 evidováno 233,1 tis. ha zemědělské půdy, což je 86,2 % zemědělské půdy evidované v katastru nemovitostí. Lesnatost kraje patří mezi nižší, lesy pokrývají 29,7 % území kraje.

Plocha zemědělské půdy v kraji poklesla v období 2000–2015 o 4,1 tis. ha, tj. 1,5 %. Pokles byl spojen se zábory v důsledku rozšiřování zastavěných a ostatních ploch, které během období celkově narostly o 1,7 tis. ha (4,3 %), a s růstem rozlohy lesních pozemků (o 1,5 %) a vodních ploch (o 7,0 %). Za účelem výstavby silniční infrastruktury bylo v tomto období v kraji zabráno 229 ha zemědělské půdy, což je 4,2 % záborů v celé ČR, a 4,9 ha lesní půdy. Plocha orné půdy v kraji poklesla během období o 6,1 tis. ha (o 3,0 %), zčásti ve prospěch trvalých travních porostů, které se rozšířily o 2,0 tis. ha (3,4 %). Rovněž v roce 2015 došlo k meziročnímu poklesu výměry orné půdy, a to o cca 440 ha, z celkového úbytku orné půdy byly zhruba dvě třetiny přeměněny na trvalé travní porosty.

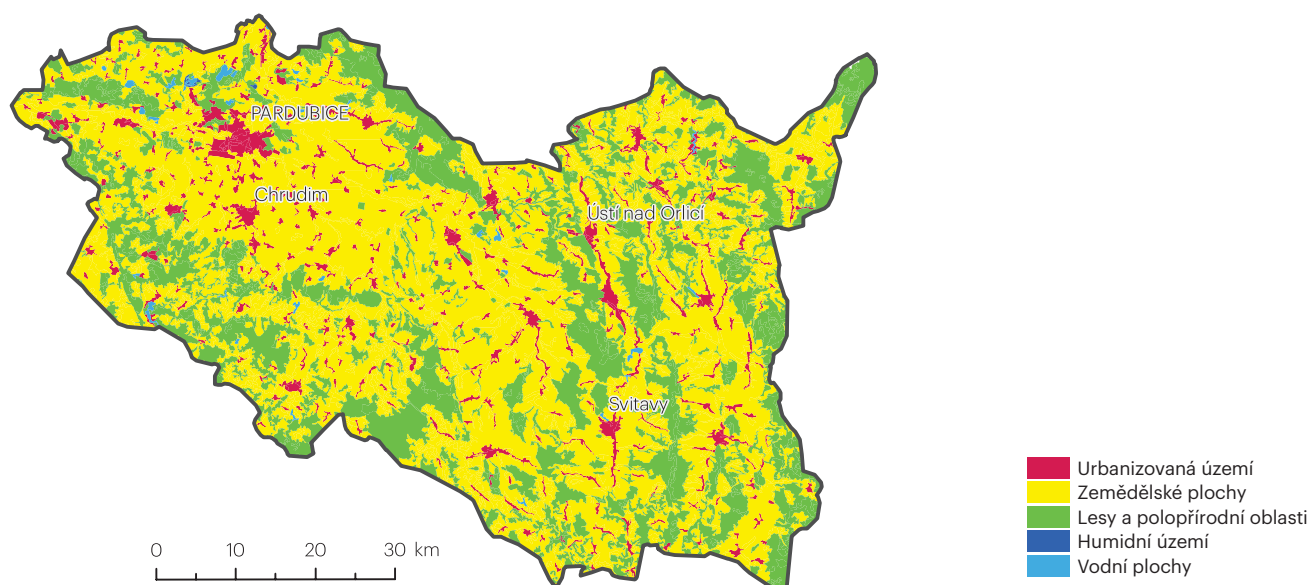
Dle databáze CORINE Land Cover z roku 2012 nejzastoupenější kategorií jsou zemědělské plochy tvořící celkem 62,8 % území kraje (Obr. 6.1.2). V období 2006–2012 se krajinný pokryv nejvíce měnil v okresech Chrudim (3,1 % změn) a Ústí nad Orlicí (2,1 %), kde stoupal rozsah travních porostů, naopak v okresech Pardubice a Svitavy byly změny nevýznamné.

Obr. 6.1.1

Struktura využití území v kraji a podíl zemědělské půdy na ploše okresu [%], 2015

Zdroj: ČÚZK

Obr. 6.1.2**Krajinný pokryv dle databáze CORINE Land Cover, 2012**

Data pro rok 2015 nejsou, vzhledem k metodice jejich vykazování, v době uzávěrky publikace k dispozici.

Zdroj: CENIA, EEA

Zemědělství

7

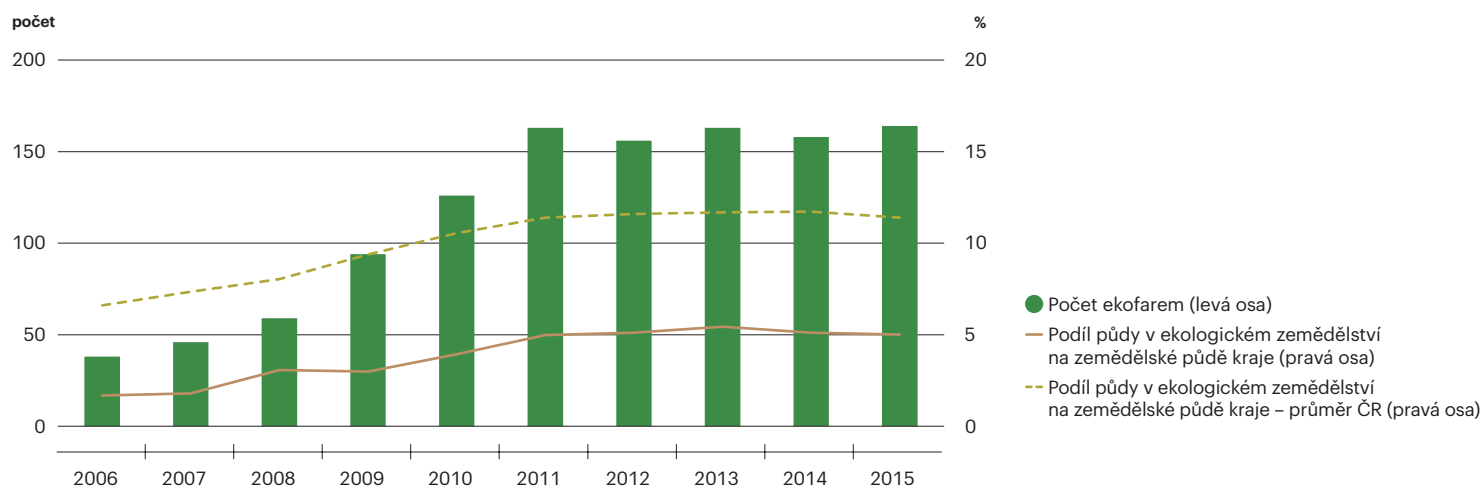
7.1 | Ekologické zemědělství

Pardubický kraj, s vysokým podílem zemědělské půdy na rozloze kraje a konvenčním zemědělstvím na orné půdě v Polabí, patří mezi kraje s nejnižším podílem (5,0 %, Graf 7.1.1) i rozlohou (13 563 ha) ekologicky obhospodařované půdy v roce 2015. Stejně tak počet ekofarem (164 ze 4 096 v ČR), který od roku 2011 stagnuje (Graf 7.1.1), a počet výrobců biopotravin (22 z 542 v ČR) evidovaných dle sídla je v kontextu ČR velmi nízký. V roce 2015 došlo v meziročním srovnání k poklesu výměry půdy v ekologickém zemědělství o 2,1 %.

Trend ekologického zemědělství v kraji byl v období mezi roky 2006–2011 rostoucí, ve zpomalení nárůstu ekologického zemědělství po roce 2011 se projevil zejména vliv uzavření vstupu nových žadatelů do titulu „Ekologické zemědělství“ v rámci agroenvironmentálních opatření od roku 2011, a to z důvodu blížícího se konce programového období a vyčerpání prostředků v dotačním titulu, a vliv uplynutí pětiletého období trvání závazků od vstupu jednotlivých žadatelů do dotačního titulu. Pro období 2014–2020 bylo v rámci nové SZP vyčleněno jako samostatné opatření „Ekologické zemědělství“, v jehož rámci je možné uzavírat nové pětileté závazky.

Graf 7.1.1

Vývoj ekologického zemědělství [počet, %], 2006–2015

Zdroj: MZe

Průmysl a energetika

8.1 | Těžba surovin

V Pardubickém kraji se těžba v porovnání s ostatními kraji ČR realizuje v menších objemech. Nejvíce se zde těží stavební suroviny – stavební kámen a štěrkopísky (Graf 8.1.1). Zatímco štěrkopísky mají roční objemy těžby vyrovnané, stavební kámen vykazuje větší výkyvy. Ve sledovaném období 2000–2015 se až do roku 2008 těžba stavebního kamene postupně zvyšovala. V období 2009–2012 vlivem hospodářské krize a v jejím důsledku vlivem poklesu stavební výroby se snižovala i poptávka po těchto komoditách a jejich těžba klesala. Od roku 2013 se roční těžba stavebního kamene opět zvyšuje. V roce 2015 bylo na území Pardubického kraje vytěženo 3,0 mil. t stavebního kamene (meziroční nárůst o 13,6 %) a 889,0 tis. t štěrkopísků (meziroční pokles o 8,4 %).

Další významnou těženou surovinou v kraji jsou ostatní a vysokoprocentní vápence. Ostatní vápence mají obsah karbonátů nad 80 % a používají se k výrobě cementu a vápna nebo pro odsiřování spalin. Vysokoprocentní vápence mají obsah karbonátů alespoň 96 % a využívají se v chemickém, sklářském, potravinářském, gumárenském či keramickém průmyslu, dále také v hutnictví, k odsiřování či výrobě vápna nejvyšší kvality. Objem těžby ostatních vápenců v Pardubickém kraji v roce 2015 činil 792 tis. t (meziroční nárůst 28,2 %), vysokoprocentních vápenců 180 tis. t (meziroční nárůst 53,8 %). Vápence se v Pardubickém kraji těží v ložiskové oblasti paleozoikum Železných hor.

V kategorii Ostatní je zahrnuta cihlářská surovina, jíly žáruvzdorné na ostřívo a kámen pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu.

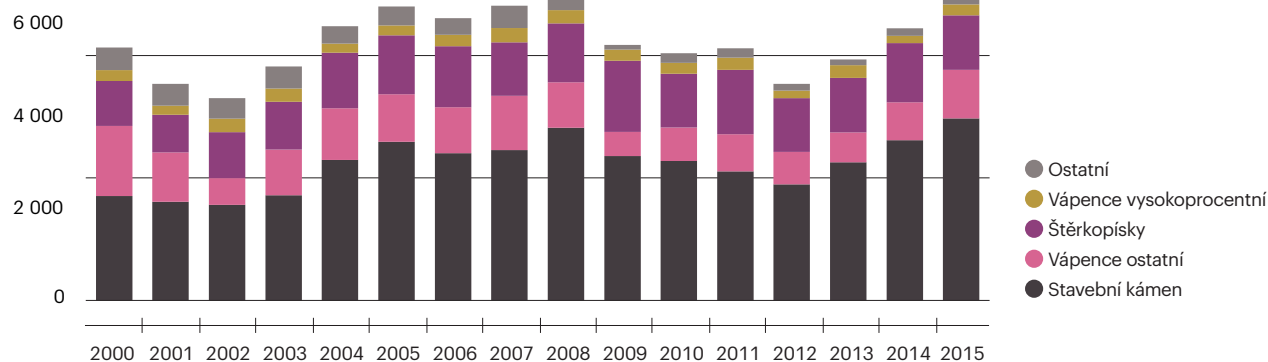
Celkový objem těžby v kraji v roce 2015 činil 5,0 mil. t a meziročně tak vzrostl o 11,4 %.

Graf 8.1.1

Vývoj těžby [tis. t], 2000–2015

tis. t

8 000

Zdroj: ČGS

8.2 | Průmysl

V Pardubickém kraji je provozováno 116 průmyslových zařízení IPPC (Obr. 8.2.1) z celkového počtu 1 508 zařízení v celé ČR. Do kategorie Energetika spadá 5 zařízení, jsou to Elektrárny Opatovice a Chvaletice, rafinérie Paramo, energetický zdroj Synthesia a výroba lupku zahrnující zplynování uhlí.

Do kategorie Výroba a zpracování kovů je zařazeno 11 zařízení, kam patří slévárny, galvanovny, zařízení pro povrchovou úpravu materiálů, lakovny či odlévání hliníkových kol.

Nerosty se zpracovávají v 5 zařízeních, jedná se o cihelny, výrobu skleněných vláken či výrobu cementového slínku.

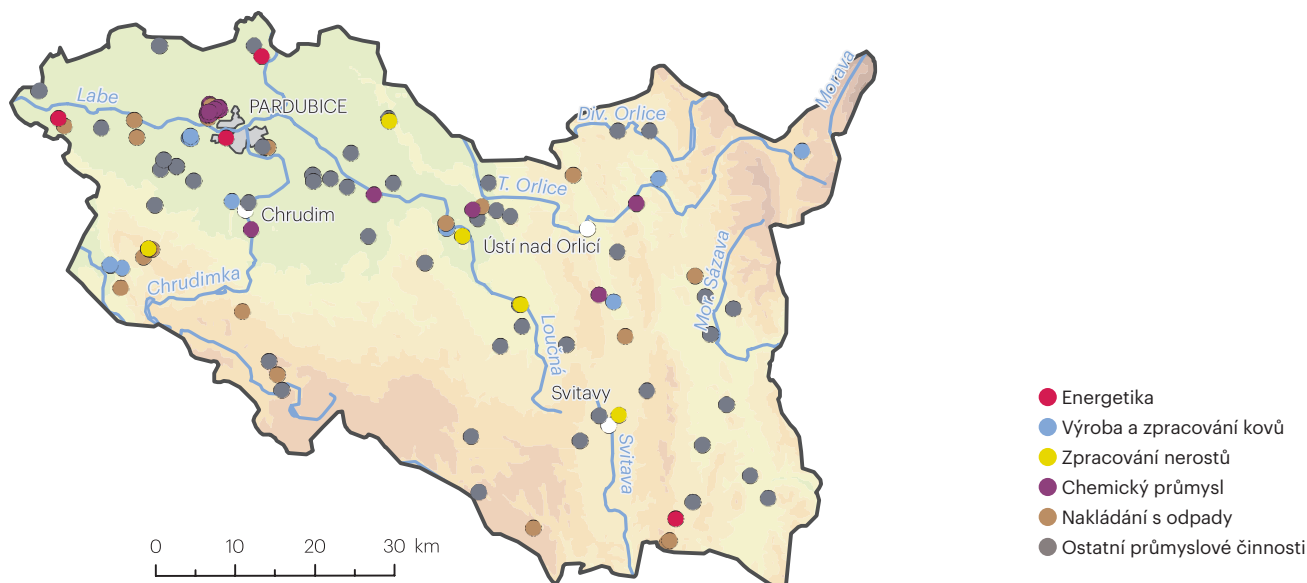
Chemický průmysl v kraji zastupuje 27 zařízení, jsou to např. výroba čistých, laboratorních, speciálních a technických chemikálií, výroba MEŘO, výroba základních chemikálií nebo výroba a zpracování organických látek.

V kategorii Ostatní průmyslové činnosti je zařazeno 48 zařízení IPPC, jedná se zejména o zemědělské podniky zaměřující se na výkrm prasat nebo drůbeže. Dále se zde provozuje např. zpracování a výroba potravinářských a krmných komodit, výroba sklovláknité tkaniny, výroba netkaných textilií či tiskárna.

Emise sledovaných znečišťujících látek v kategorii REZZO 1 (velké stacionární zdroje znečišťování)¹ v Pardubickém kraji (Graf 8.2.1) měly ve sledovaném období 2000–2015 klesající nebo alespoň stagnující trend, což je důsledkem plnění legislativních povinností, dodržování emisních limitů a neustálého zlepšování technologií s důrazem na snižování vlivu na životní prostředí.

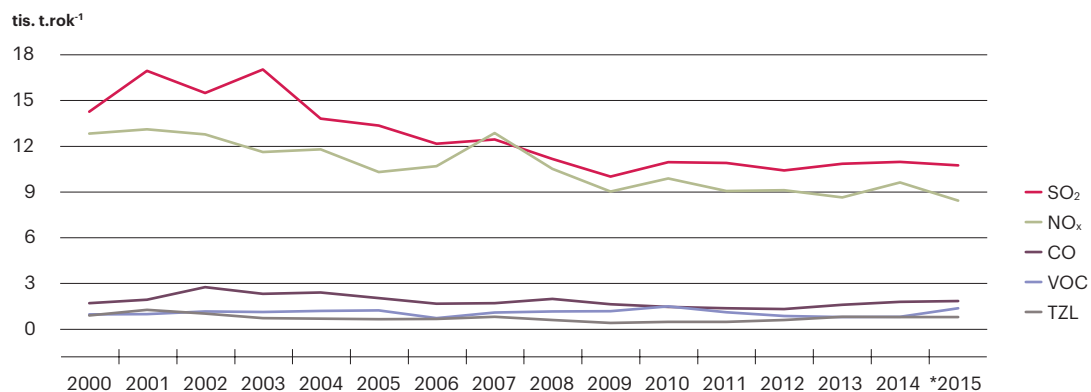
Obr. 8.2.1

Průmyslová zařízení IPPC, 2015

Zdroj: MŽP

¹ Ne všechna zařízení pod IPPC jsou současně velkým zdrojem znečišťování ovzduší REZZO 1. Některá zařízení jsou navíc provozována pod IPPC dobrovolně, aniž by spadala pod integrovanou prevenci ze zákona.

Graf 8.2.1**Vývoj emisí z velkých zdrojů znečišťování (REZZO 1) [tis. t.rok⁻¹], 2000–2015**

*Předběžná data.

Zdroj: ČHMÚ

8.3 | Spotřeba elektrické energie

Spotřeba elektřiny v Pardubickém kraji má ve sledovaném období (2001–2015) mírně klesající trend s občasnými výkyvy. Celková spotřeba v kraji v roce 2015 činila 2 825,8 GWh, což je o 15,4 % méně než v roce 2014 a o 6,9 % méně než v roce 2001.

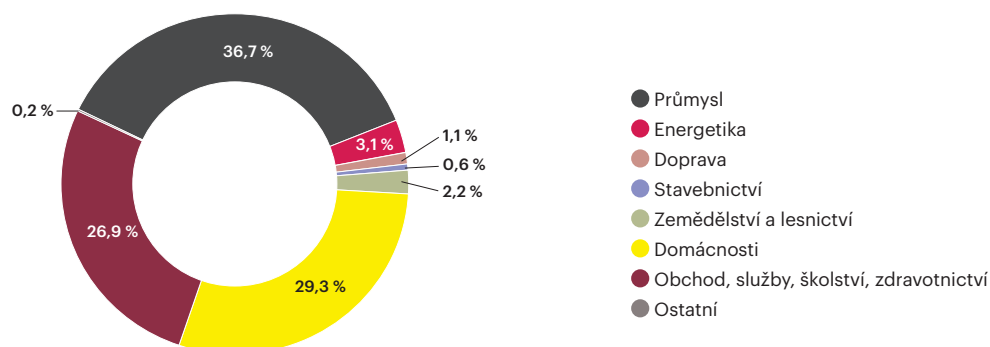
Nejvýznamnějším sektorem ve spotřebě (Graf 8.3.1) je průmysl (36,7 %, 1 036,5 GWh v roce 2015). Průmyslová výroba má v kraji pestrrou strukturu. Velmi důležitým odvětvím je strojírenství, dále pak průmysl chemický, textilní, oděvní, kožedělný a elektrotechnický.

Druhým významným spotřebitelem jsou domácnosti (29,3 %, 827,2 GWh v roce 2015), kde je spotřeba v celém hodnoceném období poměrně stabilní, bez výraznějších výkyvů.

Významným sektorem ve spotřebě elektřiny je i Obchod, služby, školství a zdravotnictví, ve kterém bylo v roce 2015 odebráno 758,8 GWh, což odpovídá 26,9 % podílu v kraji.

Graf 8.3.1

Spotřeba elektrické energie [%], 2015

Zdroj: ERÚ

8.4 | Vytápění domácností

Způsob vytápění domácností se v jednotlivých krajích ČR výrazně liší (Graf 8.4.1). V regionech s velkými aglomeracemi převažuje dálkové (centrální) vytápění, naopak v menších obcích jsou častěji rozšířena lokální topeniště.

V Pardubickém kraji je nejrozšířenějším způsobem vytápění zemní plyn (41,4 %), mezi další hojně rozšířené způsoby vytápění patří dálkové vytápění (25,8 %). Tyto dva způsoby jsou příznivé pro životní prostředí, neboť jejich emise jej příliš nezatěžují.

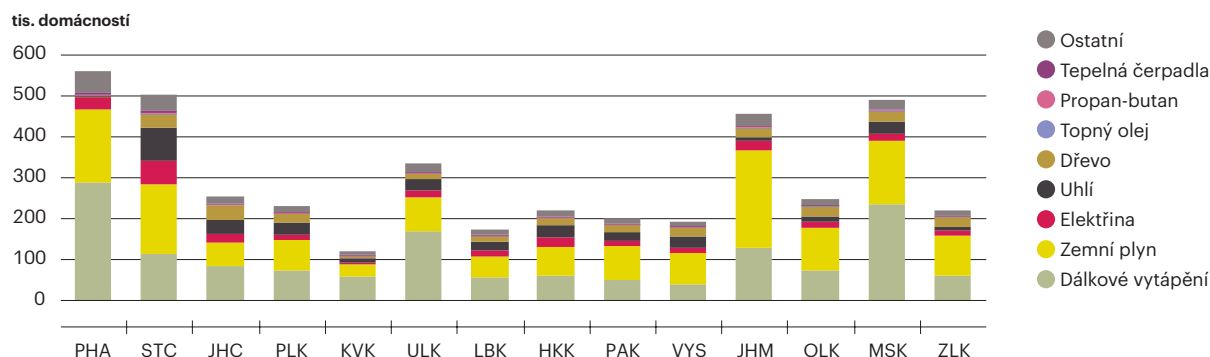
Podíl tuhých paliv (uhlí a dřevo) je v kraji vyšší, než je průměr ČR (10,6 %, resp. 9,4 % oproti průměru ČR 8,1 %, resp. 7,0 %). Tato paliva se často kombinují, velkou roli ve výběru paliva pro domácnosti hraje jeho cena. S cenou paliva však většinou klesá i jeho kvalita, a tak se stává, že se obyvatelé ve snaze ušetřit náklady na vytápění často vrací k palivům ekologicky méně příznivým. Tyto způsoby vytápění se pak velkou měrou projevují na emisích z vytápění.

I když má Pardubický kraj oproti ostatním krajům nižší hustotu zalidnění (44 domácností.km² oproti průměru ČR 53 domácností.km²), vzhledem k méně příznivému poměru paliv jsou v kraji sledované emise z vytápění oproti průměru ČR vyšší (Graf 8.4.2).

Meziročně (2013–2014)² došlo v kraji ke snížení všech sledovaných emisí z vytápění domácností. Emise tuhých částic poklesly o 16,4 %, emise PAU se snížily o 18,1 %. Tento pokles souvisí zejména s mírnou topnou sezonou, kdy nebylo nutné topit tak intenzivně jako v předchozím roce.

Graf 8.4.1

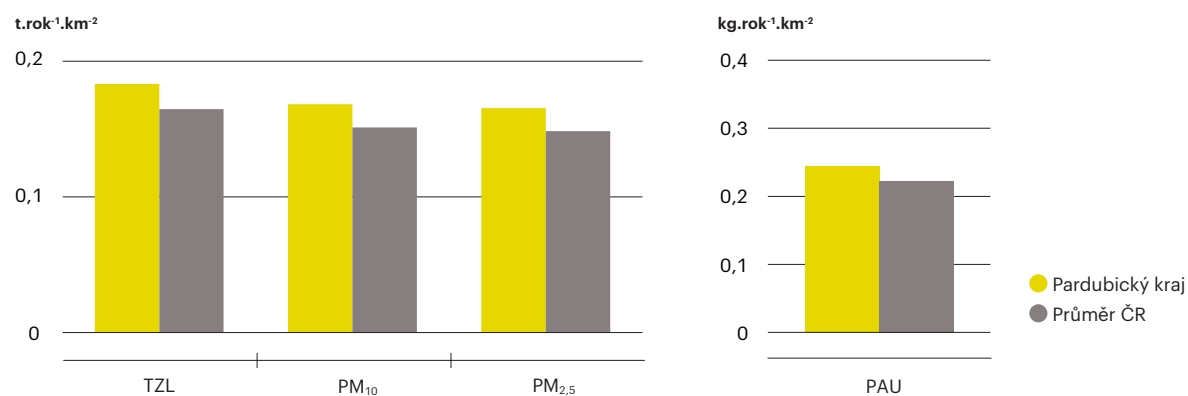
Způsob vytápění domácností v krajích ČR [tis. domácností], 2015

Zdroj: ČHMÚ

² Data pro rok 2015 nejsou, vzhledem k metodice jejich vykazování, v době uzávěrky publikace k dispozici.

Graf 8.4.2

Měrné emise z vytápění domácností [$\text{t.rok}^{-1}.\text{km}^{-2}$, $\text{kg.rok}^{-1}.\text{km}^{-2}$], 2014

Data pro rok 2015 nejsou, vzhledem k metodice jejich vykazování, v době uzávěrky publikace k dispozici.

Zdroj: ČHMÚ

Doprava

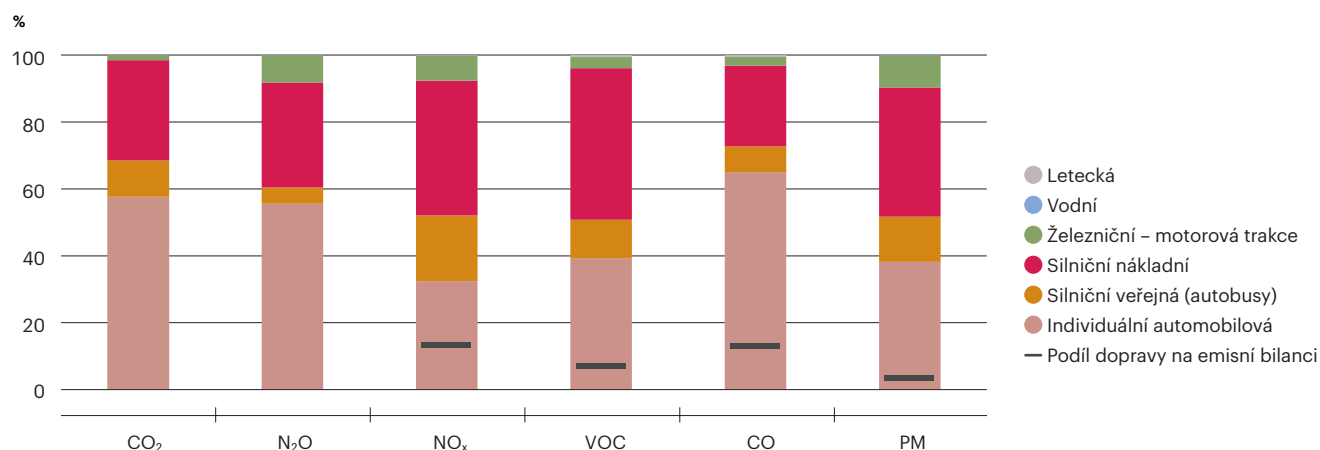
9.1 | Emise z dopravy

Produkce emisí z dopravy na jednotku plochy v Pardubickém kraji dosahuje v rámci ČR mírně podprůměrných hodnot, podíly dopravy na celkové bilanci emisí jednotlivých látek v Pardubickém kraji patří kvůli významným stacionárním zdrojům znečišťování ovzduší mezi nejnižší v ČR. Ve struktuře emisí NO_x , VOC a suspendovaných částic je nejvýznamnějším zdrojem nákladní silniční doprava s podíly na celkových emisích těchto látek z dopravy cca 40 % (Graf 9.1.1), převažujícím zdrojem emisí CO_2 , N_2O a CO je individuální automobilová doprava.

Emise znečišťujících látek z dopravy v kraji v období 2000–2015 výrazně poklesly (Graf 9.1.2), největší poklesy zaznamenaly emise VOC a CO, a to o 81,0 %, resp. 79,8 %. V závěru období se rychlost poklesu emisí z dopravy snižuje, meziroční pokles emisí činil v roce 2015 pro NO_x jen 0,4 % a suspendované částice 2,1 %, pozitivní vliv modernizace vozového parku na produkci emisí byl totiž kompenzován růstem přepravních výkonů. Z tohoto důvodu ve sledovaném období mírně narůstaly emise skleníkových plynů v dopravě. V závěru období se však rostoucí trend zvýraznil, v roce 2015 stouply emise CO_2 z dopravy meziročně o 4,2 %.

Graf 9.1.1

Emise znečišťujících látek a skleníkových plynů z jednotlivých druhů dopravy a podíl dopravy na celkové emisní bilanci [%], 2015

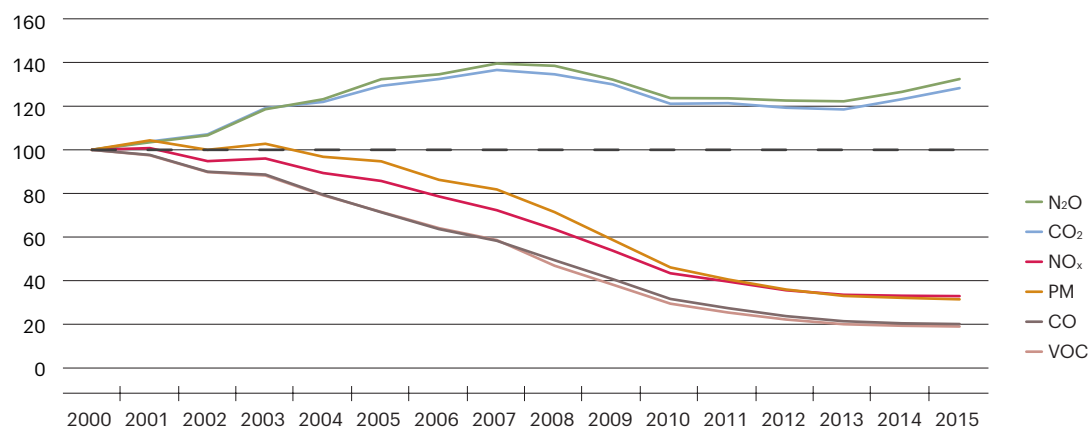
Data celkových emisí z dopravy, ze kterých je stanoven podíl dopravy na emisní bilanci, nezahrnují emise z nedopravních mobilních zařízení, které jsou však součástí kategorie zdrojů REZZO 4.

Data celkových emisí skleníkových plynů (CO_2 , N_2O) se na krajské úrovni nesledují, z tohoto důvodu nejsou stanoveny podíly dopravy na celkových emisích skleníkových plynů v krajích.

Zdroj: CDV, v.v.i., ČHMÚ

Graf 9.1.2**Vývoj emisí znečišťujících látek a skleníkových plynů z dopravy [index, 2000 = 100], 2000–2015**

index (2000 = 100)

Zdroj: CDV, v.v.i.

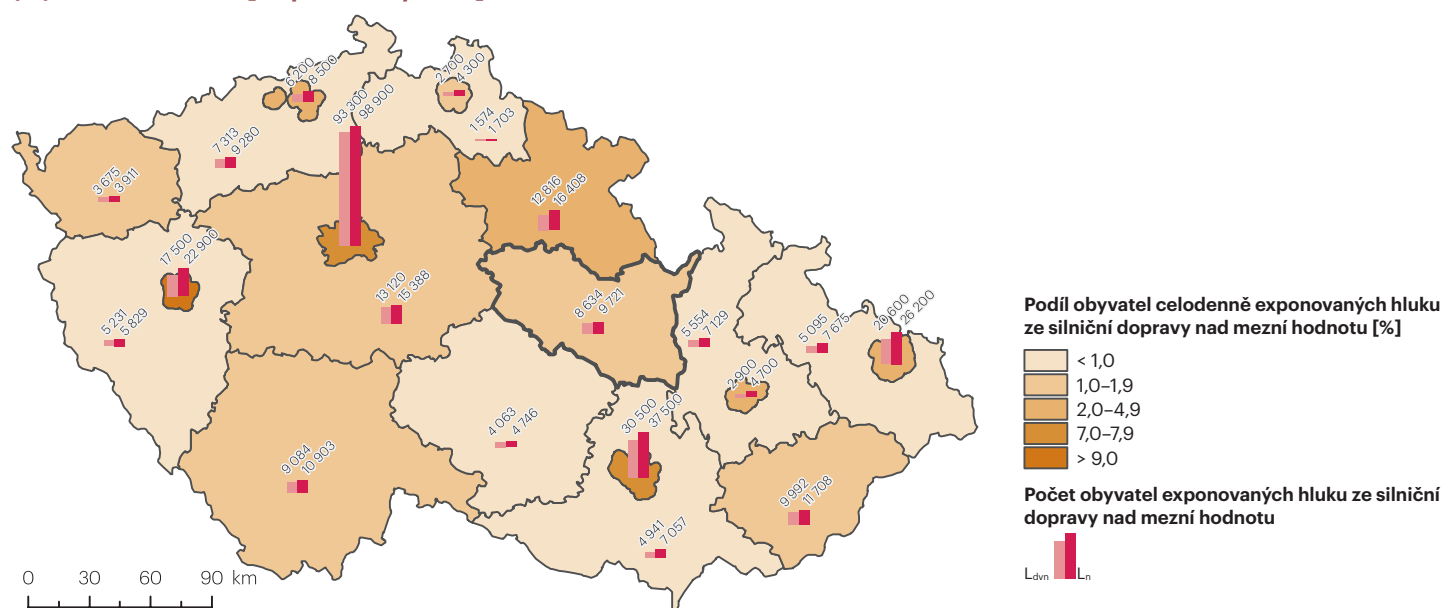
9.2 | Hluková zátěž obyvatelstva

Celodenní hlukovou zátěží ze silniční dopravy nad 50 dB je v Pardubickém kraji celkově zasaženo 102,8 tis. osob (19,9 % obyvatel), z toho hluku nad mezní hodnotu¹ je exponováno 8,6 tis. osob, tj. 1,7 % obyvatel kraje² (Obr. 9.2.1) v celkem 31 obcích. Provoz na hlavních silnicích³ celodenně zatěžuje hlukem přesahujícím mezní hodnotu celkem 1 210 obytných budov, 13 školských zařízení a 1 nemocnici. Nejvyšší hlukovou zátěž mají obce na mezinárodním tahu I/35 (E442) z Hradce Králové na Olomouc, ten by však měla nahradit dálnice D35, která je zčásti již ve výstavbě. Tato komunikace, která kromě nového obchvatu Holic prochází obcemi, způsobuje vysokou hlukovou zátěž např. v obcích Hrušová (31,2 % obyvatel exponováno hluku nad mezní hodnotu pro celodenní hlukovou zátěž), Ostřetín (19,4 %) a Jaroslav (18,6 %).

Kvůli hlavnímu železničnímu koridoru, který krajem prochází, má kraj rovněž významnější hlukovou zátěž ze železnic, v oblastech s překročenou mezní hodnotou pro celodenní hlukovou zátěž ze železniční dopravy v kraji žije 1 520 osob, nadměrnému hluku ze železnic je vystaveno 270 obytných objektů a 2 školská zařízení.

Obr. 9.2.1

Hluková zátěž obyvatelstva ze silniční dopravy překračující mezní hodnoty hlukových ukazatelů pro celodenní (L_{dvn}) a noční (L_n) hlukovou zátěž [% , počet obyvatel], 2012

Data pro rok 2015 nejsou, vzhledem k metodice jejich vykazování, v době uzávěrky publikace k dispozici. Mimo aglomerace jsou data k dispozici jen pro silnice s intenzitou dopravy vyšší než 3 mil. vozidel za rok.

Zdroj: NRL pro komunální hluk

¹ Mezní hodnoty hlukových indikátorů jsou stanoveny vyhláškou č. 523/2006 Sb., o hlukovém mapování pro indikátory celodenní (24hodinové) hlukové zátěže L_{dvn} a noční hlukové zátěže L_n (22–06 hod.). Překročení mezních hodnot je iniciačním mechanismem pro tvorbu akčních plánů na snížení hlukové zátěže. Např. pro silniční dopravu je mezní hodnota indikátoru L_{dvn} 70 dB a L_n 60 dB.

² Data byla pořízena v rámci 2. kola Strategického hlukového mapování, které se provádí dle požadavků směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí. Podrobné výsledky SHM jsou dostupné v mapové aplikaci na stránkách <http://www.mzcr.cz/hlukovemapy/> v rubrice Přehled kol SHM/Kolo 2012.

³ Silnice s intenzitou dopravy vyšší než 3 mil. vozidel za rok.

10

Odpady

10.1 | Produkce odpadů

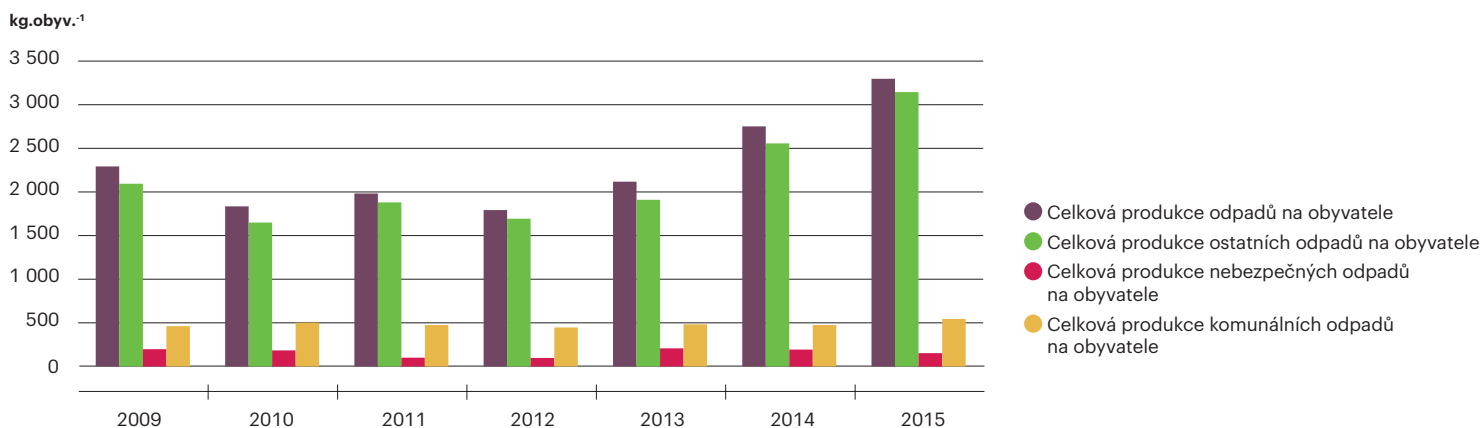
Celková produkce odpadů na obyvatele¹ v Pardubickém kraji mezi lety 2009 a 2015 výrazně vzrostla o 43,8 % na hodnotu 3 297,3 kg.obyv.⁻¹, přičemž meziročně 2014–2015 se zvýšila o 19,9 % (Graf 10.1.1). Nejnižší produkce odpadů bylo ve sledovaném období dosaženo v roce 2012, zejména kvůli snížení produkce stavebních a demoličních odpadů, spadajících především do kategorie ostatních odpadů. V následujících letech se však produkce této skupiny odpadů začala zvyšovat. Celková produkce ostatních odpadů na obyvatele, jež má souběžný trend jako celková produkce odpadů na obyvatele, tak mezi lety 2009–2015 narostla o 50,2 % na 3 144,3 kg.obyv.⁻¹.

Celková produkce nebezpečných odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2015 poklesla o 23,0 % na 153,1 kg.obyv.⁻¹. Vysoká produkce nebezpečných odpadů v letech 2009 a 2010 byla způsobena především sanacemi starých zátěží prováděných v Semtině a v letech 2013 a 2014 probíhající sanací areálu bývalého státního podniku na výrobu dopravní techniky v Chrudimi. Podíl celkové produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele se mezi lety 2009–2015 snížil z 8,7 % na 4,6 %.

Celková produkce komunálních odpadů² na obyvatele mezi lety 2009–2015 stoupla o 17,7 % na celkových 544,8 kg.obyv.⁻¹.

Graf 10.1.1

Produkce odpadů na obyvatele [kg.obyv.⁻¹], 2009–2015

ČSÚ je zdrojem dat o počtu obyvatel ČR (střední stav).

Zdroj: CENIA, ČSÚ

¹ Součet celkové produkce ostatních a nebezpečných odpadů na obyvatele. Součástí celkové produkce odpadů na obyvatele je i celková produkce komunálních odpadů na obyvatele, které patří částečně do kategorie ostatních odpadů a zčásti do kategorie nebezpečných odpadů. Pro názornost k hodnocení je však v grafu celková produkce této speciální skupiny odpadů na obyvatele uvedena navíc jako zvláštní sloupec.

² Produkce komunálních odpadů od občanů včetně produkce komunálních odpadů vznikajících při nevýrobní činnosti právnických osob a fyzických osob oprávněných k podnikání na území obce (http://www.mzp.cz/cz/matematicke_vyjadreni_indikatoru_2015).

Další informace k aktivitám a problémům řešeným v rámci kraje v oblasti životního prostředí

Aktuální projektová činnost kraje v oblasti životního prostředí

Název projektu	Cíle projektu
Střednědobá strategie zlepšení kvality ovzduší v ČR (do roku 2020)	Předmětem projektu je spolupráce Pardubického kraje a MŽP na vytvoření dokumentů v oblasti ochrany ovzduší nutných pro vymezení podpory od roku 2014 do roku 2020 s cílem snížení celkové úrovně znečištění vnějšího ovzduší s ohledem na zdravotní rizika, ochranu lidského zdraví i poškozených ekosystémů na území ČR.
Program zlepšování kvality ovzduší (zóna severovýchod CZ05)	Účelem projektu je navrhnout taková opatření ke zlepšení kvality ovzduší, která umožní ČR dosáhnout imisních limitů v souladu se směrnicí Evropské unie pro kvalitu vnějšího ovzduší 2008/50/ES a 2004/107/EC a plnit národní emisní stropy od roku 2020 dle revidovaného Göteborgského protokolu (CLRTAP).
Intenzifikace odděleného sběru a zajištění využití komunálních odpadů včetně jejich obalové složky v Pardubickém kraji	Technická podpora sběru, práce s obcemi a samosprávami, informování občanů.
Zajištění podkladů pro vyhlášení evropsky významných lokalit v Pardubickém kraji – 2. etapa (probíhá)	Zpracování podkladů pro oznámení návrhu na vyhlášení ZCHÚ, zhotovení propagačních materiálů na zajištění informovanosti veřejnosti o lokalitách, zajištění geodetických prací potřebných k vyhlášení těchto lokalit soustavy Natura 2000: Hemže-Mýtkov, Hřebečovský hřbet, Malá Straka, Mazurovy chalupy, Michnovka-Pravy, Psí kuchyně, U Pohránovského rybníka a Žernov. Cílem projektu je naplnit stanovené cíle ve Státní politice životního prostředí, Státním programu ochrany přírody a krajiny ČR, Strategii ochrany biologické rozmanitosti ČR a Strategickém rámci udržitelného rozvoje ČR, stejně jako cíle vyplývající z Koncepce ochrany přírody Pardubického kraje. Projekt byl podpořen z OPŽP, prioritní osa 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny, oblast podpory 6.1 – Implementace a péče o území soustavy Natura 2000.
Obnova krajinné silniční vegetace v Pardubickém kraji (I.–IV. etapa) (probíhá)	Projekt obnovy krajinných prvků v blízkosti silnic II. a III. třídy a ochrana přírody v jejich okolí na území Pardubického kraje.
Hydraulická clona – sanace Transporta	Odstranění staré ekologické zátěže – zabránění šíření kontaminace. Pokračování v provozu hydraulické clony, postsanační monitoring. Náklady v roce 2015 činily 6,96 mil. Kč.
Postsanační monitoring Lukavice	Zabezpečení, údržba a monitoring sanované skládky. Dokončení postsanačního monitoringu. Náklady činily 56 tis. Kč.
Sanace skládky Dolní Lipka	Sanace skládky. Ukončena v 08/2015, celkové náklady 26 mil. Kč.
Účast při plánování v oblasti vod	Ukončení druhé etapy plánování předložením návrhu Plánů dílčích povodí (PDP) Povodí Labe, s.p. a Povodí Moravy, s.p.
Studie vlivů na rozvoj vodního květu	Realizováno na víceúčelové nádrži Seč – pokračování prací.

Aktuálně vyhlášené dotační tituly kraje

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Dotační program Vzdělávání, výchova a osvěta v oblasti životního prostředí v Pardubickém kraji pro rok 2015	Dotační program je vypsán pro právnické osoby, které působí na území Pardubického kraje a zároveň jsou organizacemi typu nestátní neziskové organizace (spolky, obecně prospěšné společnosti, církve a jejich zařízení) nebo neziskové organizace – školy a školská zařízení a další organizace tohoto typu. Projekty musí splňovat podmínky následujících témat: provoz střediska s ekovýchovným zaměřením, přímé akce pro veřejnost (zaměřené především na mládež nebo na ostatní cílové skupiny veřejnosti), akce pro obecnou veřejnost (zaměřené na osvětu v různých oblastech životního prostředí nebo zaměřené na výstavbu, opravy, údržbu a provoz naučných stezek) nebo tiskoviny s ekovýchovnou tematikou (tiskoviny periodického charakteru, tiskoviny neperiodického charakteru, tiskoviny s charakterem regionálních učebních textů).
Zásady pro poskytování finančních podpor na hospodaření v lesích z rozpočtu Pardubického kraje a způsob jejich využití pro roky 2014 až 2020	Finanční podpora na hospodaření v lesích je poskytována na vybrané činnosti v lesním hospodářství, především na ekologicky šetrné technologie k lesním porostům, na hospodaření v lesích ochranných a lesích zvláštního určení, které vyžadují náročnější způsob obhospodařování, dále na podporu zvýšení druhové pestrosti a zajištění zvýšené stability lesních porostů a v neposlední řadě i na podporu lesnictví v klimaticky a půdně nepříznivých podmínkách.
Dotační program Péče o životní prostředí v Pardubickém kraji pro rok 2015	Dotační program je vypsán pro právnické osoby, které působí na území Pardubického kraje a zároveň jsou organizacemi typu nestátní neziskové organizace (spolky, obecně prospěšné společnosti, církve a jejich zařízení) nebo neziskové organizace – školy a školská zařízení a další organizace tohoto typu. Konkrétní témata nebyla pro rok 2015 stanovena – projekty byly zaměřeny na základní složky životního prostředí, zejména na péči o vodní toky a vodní plochy, na péči o prvky územního systému ekologické stability či jejich realizaci, na péči o prvky podílející se na utváření místního krajinného rázu, na péči o cenné botanické či zoologické lokality, na likvidaci invazních a expanzivních druhů rostlin a živočichů nebo na odstraňování migračních překážek pro živočichy.
Podpora výstavby kanalizací a ČOV	Snížení znečištění povrchových vod z komunálních zdrojů – aglomerace Pardubického kraje do 2 000 obyvatel. Dotace v částce 37,9 mil. Kč.
Podpora výstavby vodovodů a zdrojů pitné vody	Zabezpečení kvalitní pitné vody pro obyvatele obcí Pardubického kraje do 2 000 obyvatel. Dotace v částce 21,3 mil. Kč.
Podpora přípravy protipovodňových staveb	Ochrana zdraví a majetku obyvatel Pardubického kraje před povodněmi. Dotace v částce 955,6 tis. Kč.
Podpora začínajících včelařů	Tento dotační program pro poskytnutí neinvestičních dotací z rozpočtu PAK byl schválen jako podpůrný systém začínajícím včelařům Pardubického kraje za účelem rozšíření včelařské základny, zvýšení počtu včelstev na území PAK, a tím i zlepšení opylovací služby včelstev na kulturních či planě rostoucích rostlinách.
1. výzva kotlíkové dotace v Pardubickém kraji	V rámci výzvy bylo přijato 1 049 žádostí. Celková alokace pro 1. výzvu činila 114,9 mil. Kč.

Další environmentální aktivity kraje a EVVO v roce 2015

Specializační studium EVVO pedagogů z Pardubického kraje v letech 2015–2016

Ekocentrum PALETA, z.s. zajišťuje za Pardubický kraj realizaci projektu specializačního studia EVVO pedagogů z Pardubického kraje v letech 2015–2016. Obsah studia v celkovém rozsahu 250 vyučovacích hodin je vytvořen dle Standardu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků EVVO. Jedná se o společné studium organizované a financované účastníky a třemi kraji (Královéhradeckým, Libereckým a Pardubickým) rovným dílem. První část studia proběhla v roce 2015. Pardubický kraj projekt podpořil poskytnutím neinvestiční dotace na rok 2015 ve výši 104 tis. Kč.

Podpora sanace následujících objektů a ploch

Bývalá prádelna a čistírna Chrudim-Blehovsko, Eltes Jablonné n. Orlicí, Izolit Jablonné nad Orlicí (dotace PAK ve výši 2,7 mil. Kč), bývalá prádelna a čistírna Přelouč, skládka Hamřík. S podporou dotačního titulu MŽP byly v roce 2015 odstraněny nezabezpečené chemikálie v bývalém podniku Vitka Brněnec, které bezprostředně ohrožovaly podzemní vody i blízký vodní tok – řeku Svitavu (vynaložené finanční prostředky 938,3 tis. Kč). V roce 2015 byla dokončena sanace bývalé skládky firmy TESLAMP v Dolní Lipce (Pardubický kraj zabezpečil provádění sanačních prací za pomoci programu OPŽP, náklady na odstranění SEZ ve výši 26 mil. Kč).

Aktivity neziskového sektoru s environmentální tematikou v roce 2015

Aktivita	Garant aktivity
Konference EVVO – určena pro koordinátory EVVO a učitele se zájmem o ekologickou výchovu. Zahrnuje odborné přednášky a prezentace, pracovní dílny, prezentace informací a materiálů v oblasti EVVO.	Ekocentrum PALETA Pardubice – krajský koordinátor, podpora Pardubickým krajem
Provoz záchrané stanice pro volně žijící živočichy v Pasíčkách (Bor u Skutče, okres Chrudim) a ve Vendolí (okres Svitavy) – zajišťování záchranných programů zvláště chráněných druhů živočichů a komplexní péče o handicapované živočichy.	44/03 ZO ČSOP Záchraná stanice a ekocentrum „Pasíčka“, Bor u Skutče 50/10 ZO ČSOP Zelené Vendolí, Vendolí podpora Pardubickým krajem
Akce ke Dni Země – Pardubice, Chrudim, Vysoké Mýto aj.	různé spolky, podpora Pardubickým krajem
Záchranný transfer obojživelníků v lokalitě Přívrat – každoročně (od roku 2004) opakovaný transfer obojživelníků přes silniční komunikace v celkové délce cca 1,5 km.	52/01 ZO ČSOP „Podorlicko“, Česká Třebová, podpora Pardubickým krajem
Vzdělávací seminář pro HZS a policisty Pardubického kraje – cílem projektu je realizace semináře pro profesionální a dobrovolné hasiče z Pardubického kraje a pro policisty. Základem semináře jsou odborné informace a ukázky z odchyty a manipulace s volně žijícími živočichy. V rámci projektu byla vydána rovněž brožura, ve které byly shrnuty základní informace o bezpečnosti, kontakty, první pomoc, odchyt, manipulace apod.	44/03 ZO ČSOP Záchraná stanice a ekocentrum „Pasíčka“, Bor u Skutče, podpora Pardubickým krajem
Národní výstava jirinek v sálech Východočeského muzea v Pardubicích (4.–6. 9. 2015)	ČZS DAGLA
Výstava ovoce a zeleniny v rámci regionů Moravskotřebovska a Jevíčska a Svitavska v říjnu 2015	Český zahrádkářský svaz, ZO Moravská Třebová
16. ročník oslav „Dny mezi Pardubice“ (10.–11. 10. 2015)	Český svaz včelařů, o.s.
Chovatelská přehlídka trofejí pro oblast chovu zvěře	Českomoravská myslivecká jednota, o.s., okresní myslivecké spolky Chrudim, Pardubice, Ústí nad Orlicí, Svitavy
Okresní výstava exotického ptactva a bažantů s expozicí králíků, holubů, drůbeže a drobných zvířat s doprovodem	Český svaz chovatelů, ZO Vlíčí Habřina
9. krajská výstava drobných zvířat v Poličce	Český svaz chovatelů, ZO Polička
Krajské dožínky – Den zemědělců, potravinářů a venkova 2015	RAK Pardubického kraje
Fresh Festival v Pardubicích a Den otevřených dveří (výstavy) Zemědělství žije	Agrární komora, z.s., Chrudim

Prioritní environmentální problémy kraje

Na okraji obce Bor u Skutče se nachází skládka pneumatik a velké množství popela, který vznikl po požáru skládky v roce 2011. Výluhy ze zplodin hoření ohrožují horninové prostředí a podzemní vodu, prachové částice mohou znečišťovat ovzduší. Předpokládaný rozpočet na likvidaci skládky je 29,6 mil. Kč. V roce 2015 Pardubický kraj zabezpečoval přípravné práce k sanaci skládky.

Stále není řešeno odstranění znečištění chlorovanými uhlovodíky v lokalitě bývalé prádelny a čistírny Svitavy (celkové náklady cca 100 mil. Kč).

Problematické jsou následující neřešené staré ekologické zátěže v rámci privatizace státních podniků:

- Synthesia a.s. – Laguna destilačních zbytků, Lokalita STOH II a STOH III, Retenční nádrž Lhotka, Laguny sádry a sedimentační jímka č. 3. Celkové náklady cca 4,8 mld. Kč.
- Paramo a.s. – vlastní výrobní areál, deponie Hlavečnick, deponie Časy, deponie Nová Ves, deponie Blato, deponie Zdechovice. Celkové náklady cca 1,5 mld. Kč.

Zdroj: KÚ Pardubického kraje

Seznam zkratek

AOPK ČR Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
BSK₅ biochemická spotřeba kyslíku pětidení
CDV, v.v.i. Centrum dopravního výzkumu, v.v.i.
CENIA CENIA, česká informační agentura životního prostředí
CO oxid uhelnatý
CO₂ oxid uhličitý
CORINE Land Cover Coordination of Information on the Environment – program EU zaměřený na sběr informací o životním prostředí, databáze Land Cover popisuje krajinný pokryv pomocí metod dálkového průzkumu Země
ČGS Česká geologická služba
ČHMÚ Český hydrometeorologický ústav
ČOV čistírna odpadních vod
ČSN česká státní norma
ČSOP Český svaz ochránců přírody
ČSÚ Český statistický úřad
ČÚZK Český úřad zeměměřický a katastrální
ČZS Český zahrádkářský svaz
DPH daň z přidané hodnoty
EEA European Environment Agency – Evropská agentura životního prostředí
EO ekvivalentní obyvatel
ERÚ Energetický regulační úřad
EVVO environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
FAME Fatty Acid Methyl Ester – metylestery nenasycených mastných kyselin rostlinného původu, přidávají se do motorové nafty
HZS hasičský záchranný sbor
CHSK_{Cr} chemická spotřeba kyslíku dichromanem draselným
IAD individuální automobilová doprava
IPPC Integrated Pollution Prevention and Control – Integrovaná prevence a omezování znečištění
IRZ Integrovaný registr znečišťování
KN katastr nemovitostí
LPIS Land Parcel Identification System – veřejný registr půdy
MEŘO methylester řepkového oleje, používá se jako biopalivo
MH mezní hodnota
MZe Ministerstvo zemědělství
MŽP Ministerstvo životního prostředí
NH₃ amoniak
N₂O oxid dusný
NO_x oxidy dusíku
NRL Národní referenční laboratoř pro komunální hluk
NSD nákladní silniční doprava
o.s. občanské sdružení
OPŽP Operační program Životní prostředí
PM suspendované částice
RAK Regionální agrární komora
REZZO registr emisí a zdrojů znečištění ovzduší
s.p. státní podnik
SEZ stará ekologická zátěž
SHM Strategické hlukové mapování
SO₂ oxid siřičitý
SZP společná zemědělská politika
SZÚ Státní zdravotní ústav

TTP trvalý travní porost
ÚHÚL Ústav hospodářské úpravy lesů
v.v.i. veřejná výzkumná instituce
VN vodní nádrž
VOC volatilní (těkavé) organické látky
VÚKOZ, v.v.i. Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.
VÚV T.G.M, v.v.i. Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i.
z.s. zapsaný spolek
ZCHÚ zvláště chráněné území
ZO základní organizace
ZPF zemědělský půdní fond

Zkratky krajů

HKK Královéhradecký kraj
JHC Jihočeský kraj
JHM Jihomoravský kraj
KVK Karlovarský kraj
LBK Liberecký kraj
MSK Moravskoslezský kraj
OLK Olomoucký kraj
PAK Pardubický kraj
PHA Hl. m. Praha
PLK Plzeňský kraj
STC Středočeský kraj
ULK Ústecký kraj
VYS Kraj Vysočina
ZLK Zlínský kraj